Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД УНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ, БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-hэ гарана | № 11 (17434) | 1987 оной январиин 14, среда | Сэн 3 мүн.

КОЛХОЗУУДАЙ ТООСООТО СУГЛААНУУД

...үрэл партиингаа XXVII съездын шиидхэбэринүүдые, ороннгоо Эдеэ хоолой программые бэелүүлхын тула республикынай агропромышленна комплексын хүдэлмэрилэгшэ-...урда ехэ зорилгонууд табигдана. Арбан хоёрдохи та-...жэлэй хоёрдохи жэлдэ тэдэнэр 530 мянган тонно ороо-...тарна, 249,6 мянган тонно хартаабха, 54,7 мянган тонно ...102,4 мянган тонно мяха, 277,4 мянган тонно hү, ...3 тонно нооhо (физическэ шэгнүүрээр) үйлэдбэрилхэ түү-...тэй юм. Энэ хэрэгтэ республикын колхозуудай оруулха ...ехэ. Колхозууд хадаа совхозуудтал адли социалис ...ааго ажахын үндэнэ hуури байгаашье, байнашье гээшэ. ...мэнэ манай парти колхозуудые хүтэлбэрилгые демокра-...ска гуримаар бэелүүлхые хараалдаг, тэрэниие улам ...нжүүлхэ, хүгжоохэ хэрэгтэ онсо анхарал хандуулдаг. ...б гэхэдэ, колхозно байгуулалта хадаа совет социалис ...ществын таhаршагүй хубинь, түүхын хүгжэлтоор шалгаг-...ан тарэашадай онсо эрмэлэлгэ хүсэлдэ тааруу ком-...низмда орохо харгы зам гээшэ. hүүлэй жэлнүүдтэ рес-...пликынай олохон колхозууд тэдэнэй урда табигдаhан ...иально-экономическа зорилгонуудые амжалтатайгаар ...дэхэ байнхай. Тэдэнэй тоодо Мухар-Шэбэрэй районой ...инэй нэрэмжэтэ, «Искра», «Родина», Сэлэнгын районой ...н Марксын, XX партсъездын нэрэмжэтэ, Зэдын районой ...инэй нэрэмжэтэ, Хяагтын районой «Родина», Тарбага-...н районой Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз болон бүсад ажа-...нуудые нэрлэжэ болоно. Эндэ колхозой Уставые нариналр ...ха, правленинүүдэйнь зүгhоо үйлэдбэринин, гүрэндэ хү-...ажахын продукци худалдалгын түсэбүүдэй дүүргэлтые ...ндхэхэ, манай гол баялиг болохо газар тарялангые hай-...р ашаглаха ябадалые хинаха, материальна ба мүнгэн ...рие гамтайгаар гаргашалха, үйлэдбэриин болон ажа-...журам бэхижүүлхэ асуудалнуудта онсо анхарал хандуу-...дана.

...хэтэй хамта социалис зоориин кооперативна хубиин бү-...арга боломжонуудые зарим колхозууд дүүрэнээр хэрэг-...э, нинтын баялиг арьбадхажа шаданагүй. Тарбагатайн ...оной «Авангард», «Восход», «Маяк», «Дружба» колхо-...н гүрэндэ мяха худалдаха түсэбоо дүүргэбэгүй. Ивал-...районой «Восьмое марта» колхоздо үнгэрhэн жэлдэ ...н үнээн бүхэнhоо миин 78 тугал абтаhан байна. Энэнь ...5 онойхиhоо холо үсөн юм. Ахын районой Ленинэй ...эмжэтэ, «Улан Аха», «Коммунизм» колхозуудта үнгэр-...н жэлдэ хонид олоор гарзалаа. Колхозой правленинин, ...ултын комиссинин гэшүүдэй хиналтын хүдэлмэри hулаар ...ндаг дээрэhэнь Загарайн районой «Гигант» колхоздо ...н олоор дуталдана гэжэ элирүүлэгдээ. Эндэ дайралдаhан ...хүнүүдые зарим отарада хүдэлхоор томилhон ушарhаа ...нид олоор гарзална, үгы болоно. Мүн отаранууд дээрэ ...сын хонид олоор баригдадаг байгаа. Тиин мүнөө үедэ ...дэб хүнүүдээ 33 мянган түхэриг мүнгэн түс ажахыда бу-...агдаха болонхой. Гадна түлөөhэгүйгоор колхозой техникэ, ...аа хэрэглэхэ ушарнууд дайралдана. Шэнэ-Бэрээн, Хуу-...ай-Бэрээн hүүринуудта бууса шадарай участогүудые зү-...ор хэрэглэхэ асуудалда анхарал хандуулагдадаггүй дээрэ-...э заримашуул ажал хэнгүйгоор онсо оложо, колхозой ...тава хараалагдаhанhаа олоор мал баринa. Энэл райо-...н XXI партсъездын, К. Марксын нэрэмжэтэ колхозуудта ...лдбэридэ шэнэ техникэ болон технологи нэбтэрүүлхэ ...эр ужжагайруулагдана. hүүлэй үедэ Яруунын районой ...ружба» колхоздо ажахын тоосооной үдэрнүүд үнгэргэ-...гүй.

...Гүрэн түрын зүгhоо хэды ехэ туhаламжа үзүүлэгдэжэ бай-...шье hаань, зарим ажахынуудта малай ашаг шэмэ дээшэ-...улхэ, шэнэ машина, техникэ болон орёо нарин оньhон түү-...рэлгэнүүдые үндэр бүтээсэтэйгээр, аша үрэтэйгоор хэрэг-...лхэ, түрүү онол арга, ажахын тоосооной гуримые нэбтэ-...рүлжэ шадаагүй байhые энэ баримтакууд гэршэлнэ бшуу. ...нимэ ушарнуудтай мүнөө үедэ яашье эбсэхээр бэшэ.

...hаяын үдэрнүүдтэ республикынай колхозуудта тоосоото ...олон тоосоото-hүнгалтын суглааанууд үнгэргэгдэжэ эхилхэнь. ...лхозкигууд партиин XXVII съездын шиидхэбэринүүдые бэе-...лгые мүнөө боложо байгаа хубилалтануудые гүнээгыгоор, ...н бухы талаhаань, шүүмжэлхы ёhоор шэнжэлэн үзөөд, бэ-...шэлүүдые дабаха харгы замуудые, шэнэдхэн хубилжа ...лгаа хүдөө нютагуудта үзэгдэдэг дутуу дундануудые, hаад ...эйбонууд болон хангалтагүй муу үзэгдэлнүүдые усадхаха ...мжэнүүдые хамтаараа хараалха байна. Тиимэhээ тоосоото ...глаануудые hайн бэлэдхэлтэйгээр, олон хүнүүдэй хабаадал-...тэйгаар үнгэргэхэ шухала. Суглаакуудай урда тээ колхоздо ...алэй эд хэрэгсэлэй, бухы юумэнэй тоо бүридхэл hайнаар ...ргэдэhэн, тоологдоhон, шалгагдаhан байха зэргэтэй. Тоосоото ...лидхэл соо колхозно үйлэдбэриин ургалтын эршые хүрдад-...аха эрхэ нүхэсэлнүүд болон ажахы эрхилэлтын онол арганууд-...ые нарижүулха асуудалнууд онсо hүүри эээлхэ. Экономиче-...ска эрхэ нүхэсэлнүүд болон урмашуулганууудай нүлөө шангад-...лгаада түсэблэлгын түрүү нормативуудые, ажахын тоосоо ...бтэрүүлгэдэ, ажалай эсэсэй үрэ дүнгүүдhээ саган хүлhэнэй ...дулдыдэдаг болохын тулада анхарал ехээр хандуулаг-...аха ушартай. Хамтын суглаан дээрэ манай баялиг — газар та-...алангаа зүбоор ашаглаха, тэрэнэй үрэжэлые hайжаруулха ...рэг үргэкоор зүбшэгдэхэ, газар тарялан эрхилхэ зональна ...истемэ, эршэмтэй технологи, hү ехээр үйлэдбэриилгын түрүү ...рга, эрдэм-техникын түйлалтануудые, түрүүшүүлэй дүй дүршэ-...ые нэбтэрүүлгэдэ, мүн үрэhэнэй ажахы, малай үүлтэр hайжа-...уулха хэрэгэй эмхидхэлдэ онсо анхарал хандуулагдаха байна-...инь ойлгосотой.

КПСС-эй Центральна Комитет «Хүдөө ажахые таарамжатай ...үбоор эмхидхэхэ түхэл маягуудые, ажахын тоосоое нэбтэ-...үүлhэнэй үндэhөөр ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ хойшолуулагүй хэмжээнүүд» түхай тогтоол hаяхан баталан абаа бэлэй. ...Хүдөө ажахын бухы предприяти болон тэрээн соохи үйлэдбэ-...риин подразделенинүүд ажахын тоосоондо оруулагдаха, ашаг ...эрээхарюулха, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ болоно. Энэ ...лhэнэ колхозууд нимэ гуримаар хүдэлжэ эхилхэ эзргэтэй. ...нэ шухала хэрэг зүбоор шиидхэгдэхэ ушартай.

Колхозно үйлэдбэриие улам хүгжоохын, хүдөө нютагай ...жалшадай байдалые hайжаруулхын, хото хүдөө хоёрой хоо-...рондын илгаае зайсуулха, үйлэдбэриин гэр байрын, соёлой ба ...жануудалай баринлгые бухы аргаар үргэдэхэ бэелүүлхэ шуха-...ла. Эрид хубилалгын, хүрдэдхалгын мүнөө үедэ хүнүүдэй ...үргэ тухай асуудал зүбшэгдэхэ байhаниинь дамжаггүй. Гад-...на хамтын суглаан дээрэ ажалай технологическэ, гүрэнэй жу-...рам шангадахаа, колхознигуудай харюусалгыень дэшэлүүлхэ ...тухай дэлгэрэнгыгээр зүбшэхэ хэрэгтэй.

Ажахы эрхилэлтын эгээл шухала асуудалнуудые хамтаараа ...хэлсэхэ, колхозно демократиие саашаднь хүгжоохэ, үйлэдбэ-...риие эмхидхэхэ дүй дүршэл соголхо, ёии байгаа арга боломжонуудые дүүрэнээр ашаглаха талаар колхозой хамтын суг-...лаануудые, бригада, отделениин соведүүдые, мэргэжэлтэдэй ...соведүүдые саг ёолзортонь үнгэргэхэ, нютагай Советүүдтэ, ...профсоюзай, комсомолой эмхинүүдтэ түшэглэн, арадай хи-...налтын постнуудай бүлэгүүдэй хүдэлмэри эдэбхижүүлхэ шу-...хала. Колхозой правлени, партийна организаци хүтэлбэри-...лэгшэдэй, мэргэжэлтэдэй харюусалгые саг үргэлжэ дээшэ-...лүүлхэ, тэдэнэй ажалда шанга эриилгэ табиха зэргэтэй. Колхо-...зой гэшүүн бүхэн түрүүлэгшын хэhэн хүдэлмэриие шэнжэлэн ...сэгнэхэhээ гадна праздниинин гэшүүндэ, түрүүлэгшын тушаал-...да бэлиг шадабаритай хүниие дэбжүүлхэдэнь эдэбхитэйгээр ...хабаадаха ушартай.

Агуу Октябриин 70 жэлэй алдарта ойе ажалай амжалтаар ...угтаха гэhэн социалис мүрысөондэ үргэнөөр ороноhоон рес-...публикынай колхозныгууд оронойнгоо Эдеэ хоолой прог-...раммые, түрэл партиингаа шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түү-...лөө тэмсэлээ үдэрhөо үдэртэ эршэдхэхэнь лабтай.

ҺАЙН ЭХИН ТАБИГДАА

Үнгэрhэн жэлдэ манай фермын коллектив үйлэдбэридөө муу бэшэ үрэ дүнгүүдые туйлаа гэжэ хэлэхээр.

Нёдондо 7400 центнер hү hааха түсэбтэй hаа, тэрэнээ 1914 центнерээр үлүүлжэ, үнеэн, бүхэнhоо дунда зэргээр 2608 килограмм hү hаагаабди. Коллектив соohоомнай гурбан hаалишад Г. В. Жугдурова, С. С. Ербанова, М. Г. Дашиева гэгшэд үнгэрhэн жэлдэ үнеэн бүрhоо 3000 килограммhаа дээшэ hу абаhан байна.

Бухы фермээрээшье гурбан мянганай хилэ дабажа болохоор байгаа. Теэд hүрэг соомнай хугшэрhэн, hү шэмэ ехээр үгэхээ болиhон үнеэд ушоол бии. Тэдэниие hайн гунжадаар hэлгэхэ гэхэдэмнай тиимэ мал дуталдана. Бухы үнеэдэй адагынь 20—25 процентые hайн гунжадаар hэлгээ hаа, hү hаали дээшэлхэл даа. Харин мүнөө оройдоол 10 процент үнеэд hэлгэгдэнэ.

Саашадаа малай үүлтэр hайжаруулха болон селекционно хүдэлмэриие гуримшуулха, энээндэ эрилтэ ехэтэйгээр хандаха болонобди.

Мүнөө үбэлжэлгын үедэ илангаяа шэнэ жэлэй эхиннээ хойшо hүн муу бэшээр hаагдажа байна. Хэрбээ январиин эхээр сүүдхэдэ 22 центнер hү абадаг hаа, мүнөө сүүдхын 23—24 центнер hү hаанабди. Энээгээр харахада, байгша ондо нёдондонойхиhоо үшөө hайн үрэ дүн туйлаха арга бии гэжэ hанагдана.

Һаамхай үнеэн бүхэндэ үдэрэй 20 килограмм силос, талха холико эhээhэн 10 килограмм hолоомон, 10 килограмм үбhэн эдюулэгдэнэ. Үнеэн бүхэндэ хүртэдэг 2 килограмм талхан хуу эhээгдэжэ, бурдууг болон гидролиз болгогдожо эдюулэгдэдэг.

Хүдэлмэриимнай эрхэ байдал муу бэшэ. Зохидоор шэмэглэгдэhэн улаан булан бии. Кухни соо электро-пеэшэл табигданхай. Тэндэ сай шанадагбди. Фермэ шадарнай нёдондо баин баригдаа hэн. Даб дээрэ хэрэгтэй юумые хүнүүдэй хүдалдажа абахаар багахан ларек эмхидхэнхэйбди.

Агуу Октябриин алдарта 70 жэлэй ойе нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахын түлөө мүрысөондэ оролсожо, hү hааха, тушааха жэлэй түсэбые болзорhоонь 2 hараар урид дүүргэхын түлөө тэмсэхэ гэжэ манай коллектив шидээ.

Е. БАЛЬЖИНИМАЕВА,
Зэдын районой «Октябрьскийй» совхозой Түбэй фермые даагша.

ҮҮСХЭЛШЭД

Фоторепортаж

Хяагтын плавико-шпадай руднигай коллектив Агуу Октябриин 70 жэлэй ойе нэрэтэй түрэтэйгөөр угтаха гэhэн үүсхэл районой промышленна предприятинууд соohоо эгээл түрүүлэн гаргаба.

— 1986 оной гурбадахи кварталай дүнгөөр манай коллектив Бухэсоюзна социалис мүрыссөндэ илажа, СССР-эй Үнгэтэ металлургиин министерствын предприятинуудай дундаhаа гурбадахи hүүри эзэлээ. Район дотороо үнгэрhэн жэлдэ хоёр дахин илажа гераабди. Товарна продукци худалдаха жэлэйнгээ түсэб декабриин 25-да дүүргээбди. Түсэбhөо гадуур 250 тонно флотоконцентрат гаргагдаа. Ажахы эрхилэлгын шэнэ гуримаар худалдэо, хэлсээтэ уялгануудай ёhоор продукци эльгээхэ түсэбоо 100 процент дүүргээбди. Онсолбол, түсэбэй ёhоор 4 миллион 647 мянган түхэригэй продукци хэлсээнэй ёhоор эльгээгдэхэ hаа, энэ тоо 5 миллиондо хүргэгдөө,—гэжэ руднигай директор Г. М. Плевако хоорэнэ.

Хяагтын металлургнууд Агуу Октябриин 70 жэлэй ойн hайндэр болотор түсэбhөо гадуур 850 тонно флотоконцентрат үйлэдбэрилэн гаргахаар шиидээ. Л. М. Дубовецэй хүтэлбэрилдэг автотранспортын цехэй коллектив дээшэлүүлэгдэhэн социалис уялгануудые абаа. Ашаа зөохэ талаар хоёр жэлэй түсэб автомобилистнүүд ноябриин 7 болотор дүүргэхэ гэhэн зорилго урдаа табиба. 1987 оной hүүл болотор эдэнэр 80 мянган тонно нэмэлтэ ашаа зөохэ юм. Байгша ондо 2 тонно дизельнэ түлишэ, 1 тонно бензин алмагдаха жэшээтэй.

Жабхаланта hайндэрые угтуулан КРАЗ түхэлэй машинануудай жолоошод хубиин дээшэлүүлэгдэhэн уялгануудые абаба. Эдэ хэд бэ гэбэл, партгруппорг А. В. Донцов, Ажалай Алдер Солын III шатын орденто Ю. М. Власенко, В. М. Старов гэгшэд болоно.

30 жэл — жолоошон Гомбо Дабаевич Сунграповай ажалайнь намтарай болзор мүн. Арбан нэгэдэхи табан жэлэй дүнгүүдээр ажалай ветеран гүрэн түрын үндэр ехэ хайра шагналаар — «Хүндэлэлэй Тэмдэг» орденоор шагнагдаа hэн. Карьерhээ шанаржуулгын фабрика руу 139 тонно руда халаанай туршада зөохэ ёhотой hаа, 150—160 тоннодо хүргэнэ. Мүнөө Г. Д. Сунграпов 1987 оной июнь hарын тоосоогоор ажалана. Гомбо Дабаевич hайнайнгаа хени Мария Тороевнатай суг 9 үхибүү хүмүүжүүлжэ, наhанайнь замда гаргаа юм. Эдэнэй гурбаниинь — баринлгашан мэргэжэлтэй Валерий, газоэлектро-хабсаргагшад Бабасан Бальжинима хоёр зэргэтэйгээ сүг предприятида ажалана. Түрэлхидэйнгөо бэрхэ шударгые халан абанхай бшуу.

...Харин hүүринhаа холо бэшэхэнэ, үндэр хода дээрэ сагаан байшан холоhоо обёорон харагдадаг юм. Эндэхи дардам харгыгаар руда тээhэн КРАЗ-ууд шуумайлдана. Энэнай хадаа плавико-шпадай руднигай шанаржуулгын фабрика гээшэ. Начальнигынь Наиль Шамилевич Насыров иигэжэ хэлэрэбэ:

—Ноябриин 7 болотор Г. И. Темниковагай, Н. А. Метелевагай технологическа халаанууд тогтоогдоhон даабариhаа гадуур тус тустаа 330, 300 тонно флотоконцентрат гаргаха гэжэ шиидээ. Дэлоон хоног бүри худалмэриин дүнгүүд согсологдоно. Социалис мүрысөондэ илагшад урмашуулагдана. Мүнөө О. Ф. Ромаховай толгойлдог бутарган жэжэдхэгшэдэй бригада мүрысөондэ түрүүлнэ. Олег Федоровичай үнинэй хүдэлдэг, Арадуудай Хани Барисаанай орденоор шагнагдаhан хүн юм.

Түрүүшын халаан худалмэрээ дүүргэбэ. Энэ үеые hамбашалан технологическа халаанай мастер Г. И. Темниковатай уулзажа хөөрэлдэбэбди.

— Галина Ивановна, арбан хоёрдохи табан жэлэй түрүүшын жэлые ямар дүнгүүдтэйгээр дүүргэбэт?

— Манай халаан фабрика соогоо эгээл түрүүлэн декабриин 13-да жэлэй түсэб дүүргэhэн тухайгаа элидхэhэн юм. Ажалаймнай энэ амжалтада коллективэй хүн бүхэнэй хубита обёоросотой. Жэшээлбэл, слесарьнүүд С. Ш. Холхоев, тээрмэшэд Б. Ц. Ганжурёв, В. А. Никифоров гэгшэд ороддосотой нариналр худалдэг юм. Мүнөөдэр танай ерэхын урдахана суг худалдэг нүхэрөө — хатаагша мэргэжэлтэй Н. Н. Вахрушевые хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэhөөрнь амаршалаабди. «Коммунис ажалай удернигай» үнэмшэлгэ нүхэр Вахрушевта барюулаабди.

Шанаржуулгын фабрикын нэгэ жэгдэ худалмэринь hэргылэн заhабарилгын шанарhаа ехэнхидээ дулдыдадаг. В. Ф. Микитюковой ударидадаг бригада 12 удэрэй туршада тээрмын түхеэрэлгэнүүдые гүйсэд заhабарилха ёhотой hаа, 7 хоног соо hайн шанартай заhабарилга хэнэ. Арбан нэгэдэхи табан жэлэй туршада эрхим hайнаар ажаллаhанай түлөө нүхэр Микитюков «Ажалдаа шалгарhанай түлөө» медальяар шагнагдаа hэн. «Зэлуушуулай эрхим hурган хүмүүжүүлэгшэ» гэhэн нэрэ эзргэдэ хүртэнхэй. Тус коллективтэ харюусалгаа hайн мэдэдэг, урагшаа hанаатай хүнүүд ажалладаг. Хэд бэ гэбэл, звеньевой М. И. Ваганов, залуу хүдэлмэришэн, Шэтын горно техникумдэ заочноор hурэлсадаг Александр Протасов гэгшэд болоно.

1987 оной түрүүшын удэрнүүдhээ руднигай коллектив шанга эршэ абанхай. Хүдэлмэриин үнэтэ час,минута бүхэниие алдангүй, ажалай жолоо шангаар адхабал, Агуу Октябриин алдарта ойе угтуулан абтаhан дэшэлүүлэгдэhэн уялганууд сүм бэелүүлэгдэхэ жэшээтэй.

Е. СУРМАЧ.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1. Бутарган жэжэдхэгшэдэй бригадир О. Ф. Ромахов. 2. Жолоошон Г. Д. Сунграпов. 3. Заhабарилагшадай бригадир В. Ф. Микитюков.

Авторай фото.

БАЯРАЙ СУГЛААН

Газарые тойрон дабшадаг түрүүшын хэмэл одо ниидхүүлгэ, хүниие Газар шадарай замда түрүүлэн гаргалга—хүн түрэлтэнэй түүхэдэ шухала удха шанартай үйлэ хэрэгүүд үе сагай үнгэрхэ тума улам гүнзэгы удхатай, тобоймо хурса болоно. Дэлхэйн космонавтикын үндэhэ hүүриие табиhан оюун балигтэ эрдэмтэдые, конструкторнуудые хүмүүжүүлhэн арадай ажалай асари ехэ баатаршалга бидэнэй урда тобойжо харагдахадал гэнэ. Тэдэнэй нэгэнэй, тусхайлбал, Сергей Павлович Королевой нэрэ совет хүнүүдтэ илангаяа үнэтэй сэнтэй юм.

Бодото космонавтикын үндэhэ hүүриие табигша, совет элитэ ехэ эрдэмтэ болон конструктор С. П. Королевой түрэhөөр 80 жэлэй ойдо зорюулагдаhан Москвагай ажалшадай түлөөлэгшэдэй баярай суглаан январиин 12-то Союзуудай байшангай Колонно зал соо болобо.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ В. И. Воротников, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гай секретарь Л. Н. Зайков, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо Ю. Д. Маслюков, хэдэн министерствэнүүд болон албан зургааануудай хүтэлбэрилэгшэд, элитэ мэдээжэ эрдэмтэд, партийна совет ба ниитын эмхинүүдэй түлөөлэгшэд, летчик-космонавтнууд суглаанай президиумдэ hуугаа.

Сергей Павлович Королев эрэлхэг зоригтой хүн, ёhотойл коммунист байгаа гэжэ КПСС-эй МГК-гай секретарь Ю. А. Беляков оролто үгэ соогоо хэлэбэ. Тэрэ бухы наhан соогоо орёо шухала асуудалнуудые шиидхэhэн байгаа. Эдэ бухы асуудалнуудые шиидхэлгэ совет хүнүүдэй амгалан тайбан ажалые найдамтайгаар хангаhан, Эсэгэ ороной эрдэм, техникын нэрэ хүндые дэшэлүүлhэн байна.

Тон залуу ябахадаа, 1932 ондо Сергей Павлович Эсэгэ ороной ракетнэ техникэ зохёон бүтээхэ хүдэлмэриие толгойлоо hэн. Удаань инженер, шэнжэлэгшэ ба эмхидхэлшэ боложо, энэ техникынгээ хүгжэхэтэй хамта тэрэ өөрөөшье ургаhан байха юм. Тэрэ замбуулинай ракетэ бүтээлгын хэрэгые эмхидхэхэ талаар элитэ ехэ ахамад конструктор ба элитэ ехэ хүтэлбэрилэгшэ, мүн промышленностиин энэ шэнэ hалбариин олониитэдэ үргэнөөр мэдэрэгдэhэн ударидагша болоhон байгаа.

Хамта хүдэлдэг коллективээ эмхидхэжэ шадаха шадабаритай, оюун балигтай байhаараа С. П. Королев онсо шалгардаг hэн. Тэрэ хүнэй ураи балигые, хүсэ шадалые, эдэбхи үүсхэлые ходоодоо hайнаар хэрэглэхэдээ, бүхы хүнүүдые — ахамад конструкторhаа эхилээд хүдэлмэриишэд хүртэр урмашуулан зоригжуулжа шададаг байгаа. «Оронойнгоо хүсэ шадалые бэхижүүлхэ» гэшэ тон шухала удха шанартай гэжэ ахамад конструктор ходо ходо хэлэдэг hэн. КПСС-эй XXVII съездын хараалhан замаар оронойнгоо социально-экономическа хүгжэлтые хурдадхаха хэрэгтэ революционно шэнэдхэн хубилгалгые амжалтатайгаар бэелүүлхын тула тэрэнэй шэн габьяа мүнөөшье үльгэр жэшээ болохо байгаа.

«Интеркосмосой» соведэй түрүүлэгшэ, СССР-эй Наукануудай академиин вице-президент академик В. А. Котельников элидхэл хэбэ.

(ТАСС).

С. П. КОРОЛЕВТО ЗОРЮУЛАГДАНА

Ракетэ бүтээлгэ болон космонавтикын талаар элитэ ехэ совет эрдэмтэ болон конструктор С. П. Королевой түрэhөөр 80 жэлэй ойдо зорюулагдаhан уран hайханай маркатай конвертые СССР-эй Хэлхеэ холбооной министерство гаргаба.

Замбуулинай «Восток» онгосын наада талаадань эрдэмтын дүрэ зураг бии. Доогуурнь иигэжэ бэшэгдэнхэй: «Бухы үе сагай эрдэм, техникын асари ехэ туйлалтануудай нэгэн — хүн түрэлтэнэй замбуулинай дайдые шэнжэлгын үе сагые нээлгэ С. П. Королевой нэрэтэй хэтын хэтэдэ холбоотой юм». Газарые тойрон дабшадаг түрүүшын хэмэл одоной зам марка дээрэ зурагдажа, нимэ үгэнүүд бэшэгдэнхэй: «Академик С. П. Королевой түрэhөөр 80 жэлэй ойн».

(ТАСС).

ГУСИНООЗЕРСК ХОТО УРГАНА

Шэнэ жэлэй урдахана Гусиноозерск хотын энергетигүүд, нүүрhэшэд, ажалай болон дайнай ветеранууд, предприятинуудай хүдэлмэришэд байрын шэнэ гэрнүүдэ зоохэ ороhон байна. Тиигэжэ энергетигүүдэй посёлогто 45 гэр бүлын байрын гэр, 422 хүнэй байха хамтын байра, хотын түбтэ, мүн 9-дэхи микрорайондо байрын гэрнүүд саг үргэлжын, ашаг а тушаагдаhан болоно. Мүн тиихэдэ хүн зоной, илангаяа залуушуулай сүлөө саг зүбоор, hонирхолтойгоор үнгэргэхэ хэрэгтэ эндэ ехэ анхарал хандуулагдадаг болонхой. Шэнэ жэлэй урдахана барилгашад залуушуулда «Планета» гэжэ клуб бэлэгдэбэ. Энэ мүнөө хатарай, эстрадна хүгжэмэй хэшээлнүүд үнгэргэгдэжэ эхилээ. hонирхолтой эдэ хэмжээ ябуулгануудые хүтэлбэрилхэ хэрэгтэ дуунай-инструментальна ансамблиие хүтэлбэрилэгшэ Анатолий Журавлев эдэбхитэйгээр хабаадана. Тус клубай дэргэдэ hаяар үшөө олон ондоо кружогууд эмхидхэгдэхээр хараалагдана.

С. АЮШЕЕВ.

ЗААТАГУЙ БЭЕЛҮҮЛХЭ

Арбан хоёрдохи табан жэлэй түрүүшын жэлые Тимлюйн цементнэ заводой коллектив hайн үрэ дүнгүүдтэйгээр дүүргэжэ, КПСС-эй XXVII съездын шиидхэбэринүүдые бодото хэрэг дээрэнь бэелүүлжэ эхилбэ. Бухыдөө 17 миллион 780 мянган түхэригэй продукци худалдагдажа, түсэб 101,2 процент дүүргэгдээ. Тиихэдэ хэлсээнэй ёhоор продукци үгэхэ даабари hаhаа дүүргэгдээ. Товарна продукци гаргаха даабари үлүүлэгдээ. Иигэжэ жэлэй эхиннhэ хойшо бухыдөо 657 мянган тонно цемент гаргагдажа, оронойнгоо арадай ажахыда үгтэбэ гээшэ.

— Шэнээр худалхэ гэhэн партиин эрилтые манай заводой худалмэришэд зүбөөр ойлгожо, ажалдаа тон оролдодог болсо. Энээнэй ашаар лэ ажалта туйлагдана гээшэ ха юм. Эндэ үшөо нэгэ жэшээ дурдажа болоно. Үнгэрhэн жэлдэ нэгэ пеэшэмнай байлгагдажа, hэльбэн заhабарилагдаа hэн. Энээниие заhабарилhан хүнүүд түсэбөөр хараалагдаhан болзорhоо 4 удэрөөр урид тэрэниие дүүргэжэ, эдэ удэрнүүдтэ энэ пеэшэн түсэбhөо гадуур цемент үгөө бшуу. Иигэжэ дотоодын нооса арга боломжонуудые хэрэглэжэ, хурдадхалгын зорилгонуудые бэелүүлхэ байнабди. Энээн тухай коммунистнууднай, бусадшье хүдэлмэришэднай хэлэжэ, тэдэниие гүйсэд хэрэглэхые оролдоно, — гэжэ парткомой секретарь Михаил Фролович Быков хэлэбэ.

Үнгэрhэн жэлдэ цемент үйлэдбэрилгэдэ ородог сагаан шулуу малтажа, заводто эльгээдэг цехэй коллектив илангаяа hайнаар худалжэ гараа. Тэрэниие коммунист Л. Г. Суворов ударидадаг. Энэ коллектив жэлэйнгээ түсэб хахад hараар урид дүүргэhэн байха юм. Тиихэдэ транспортна, механическа цехүүдэй коллективүүд баhал урагшатай худалжэ, түсэбөө уридшалан дүүргээ. Тэрэшэлэн хубиингаа социалис уялгануудые амжалтатайгаар дүүргэhэн худалмэришэд олон. Жэшээнь, коммунистнууд М. М. Сохацкий, Д. В. Садовский, Ю. И. Алферов болон бусад тэдэнэй тоодо оролсоно. Эдэ нүхэднай түрүү эзргэдэ ябаха уялгаяа гүйсэд дүүргэжэ, бусад нүхэдтөө үндэр бүтээсэтэ ажалай жэшээ харуулна, hайн үрэ дүн туйлаха хэрэгтэ элсүүлнэ.

Мүнөө бухы коллективүүдтэ Агуугаа Октябриин 70 жэлэй ойе нэрэтэй солотойгоор угтаха талаар социалис уялганууд зүбшэн хэлсэгдэжэ байна. Энэ ехэ үйлэ хэрэгтэ зорюулжа, заводой коллектив цемент үйлэдбэрилхэ түсэбөо болзорhоонь урид дүүргэхэ, эрхим шанартай цемент гаргалгые 0,4 процентээр дээшэлүүлхэ, түсэбhөо гадуур 70 мянган түхэригэй продукци худалдаха, элдэб алмалта, арьбалалта хэхэ гэhэн социалис уялгануудые абаа. Эдэниие бэелүүлхэ арга боломжо дүүрэн бии.

— Энэ жэлдэ зарим түхеэрэлгэнүүдые hэльбэн шэнэлхэ, шэнэ түхеэрэлгэнүүдые тодхохо байнабди. Ажахые хүтэлбэрилхэ шэнэ гуримда орохо талаар hуралсал эхилээ. Энэ жэлэйнгээ түсэб манай заводой коллектив заатагүй бэелүүлхэ байха гэжэ найдуулха байнаб. Энэ хэрэгтэ партийна организаци, бухы коммунистнууд гол анхаралаа хандуулна,— гээд М. Ф. Быков мэдүүлбэ.

М. САНДАНОВ,
манай корр.

Кабанскын район.

БУРЯАДАЙ АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй

УКАЗ

БУРЯАДАЙ АССР-эй ЮСТИЦИИН МИНИСТРЭЭР Р. Д. НИМАЕВЫЕ ТОМИЛХО ТУХАЙ

Буряадай АССР-эй Верховно Советэй Президиум иигэжэ эгтообо:

Нүхэр Нимаев Роман Дугаржаповичые Буряадай АССР-эй юстициин министрээр томилхо.

Буряадай АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Түрүүлэгшэ А. БАДИЕВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Секретарь А. БЕРЕЩИНОВ.

Улаан-Үдэ хото, Советүүдэй байшан.
1987 оной январиин 13.

ХРОНИКО

Ондоо ажалда ороhонтойнь ушарамдуулан, Буряадай АССР-эй Верховно Советэй Президиум нүхэр Покацкий Александр Филипповичые Буряадай АССР-эй юстициин министрэй тушаалhаа сүлөөлбэ.

* * *

СССР-эй Генеральна прокуророй 1987 оной январиин 4-нэй захиралтаар Покацкий Александр Филиппович Буряадай АССР-эй прокуророор томилогдоо.

ШАГНАЛНУУД БАРЮУЛАГДАБА

Ажалдаа элитэ ехэ амжалтануудые туйлаhан Бухэсоюзна социалис мүрысөөнэй түрүүшүүлдэ 1986 оной СССР-эй Гүрэнэй шангуудай лауреадуудай дипломууд, хүндэлэлэй тэмдэгүүд январиин 12-то Кремль соо барюулагдаба.

Орон доторнай гүнэзгы ехэ хубилалтанууд боложо байна гэжэ ВЦСПС-эй түрүүлэгшэ С. А. Шалаев шагналнуудые барюулхадаа тэмдэглээ. hая гараад байhан жэлдэ экономико хүгжөөлгэдэ бүри үндэр үрэ дүнгүүд туйлагдаха ёhотой. Совет засагай 70 жэлэй ойе нэрэтэй солотойгоор угтахын түлөө мүрысөөндэ дэлгэрүүлhэн ажалша коллективүүд нимэ хүсэл эрмэлээлтэй юм. Энэ жэлдэ эгээл үндэр үрэ дүнгүүдые туйлахын түлөө, хүдэлмэриин шанарые дээшэлүүлхын, алмалта арьбалалта хэхын түлөө ажалшадай ниитын хүдэлөөе толгойлхо гэгшэ лауреадуудай патриотическа уялга болоно.

Тэдэнэй ажал хэрэгые үндэрөөр сэгнэhэнэйнь түлөө лауреадууд парти болон правительствадаа гүнэзгы сэдьхэлhээ баяр баясхалан хүргөөд, КПСС-эй XXVII съездын шиидхэбэринүүдые, түсэбтэ арбан хоёрдохи табан жэлэй даабаринуудые дүүргэлгэдэ бухы хүсээ эрдэм мэдэсэеэ, дүй дүршэлөо элсүүлхэ юм гэжэ найдуулба.

(ТАСС).

БУРЯАДАЙ АССР-эй ЖУРНАЛИСТНУУДАЙ ХОЛБООНОЙ XI СЪЕЗДЫН ДЕЛЕГАДУУДАЙ АНХАРАЛДА

Байгша оной январиин 17-до 10 часта КПСС-эй обкомой Политическэ гэгээрэлэй байшангай Ехэ зал соо Буряадай АССР-эй журналистнуудай XI съезд эхилхэ. Январиин 16-да Хэблэлэй байшан соо съездын делегадууд 16 часнаа 20 час хүрэтэр бүридэлдэ абтаха. Делегадууд «Байгал» гостиницада байрлаха.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

СЪЕЗДЫН ХАРАА ШЭГЛЭЛЭЭР

ШЭНЭДХЭН ХУБИЛГАЛГА — ҮЕ САГАЙ ЭРИЛТЭ

КПСС-эй Захааминай райкомой эллжээтэ пленум боложо, «КПСС-эй Буряадай обкомой бюрогой 1986 оной декабриин 23-най тогтоолой үндэһөөр партийна организацинуудай хүдэлмэриин онол арга болон дүй дүршэлые шэнэдхэн хубилгаха зорилгонуд тухай» асуудал дэлгэрэнгыгээр зүбшэгдэбэ. Элидхэлшэ, КПСС-эй райкомой нэгдэхи секретарь **С. Л. Гатапов**, мүн үгэ хэлэгшэд партиин райком, совет болон ажахын эмхинүүд хүдэлмэриин онол арга, дүршэлые шэнэдхэн хубилгаха талаар хүдэлмэри тон нобшоор ябуулна гээд абтаһан тогтоол соогоо КПСС-эй обкомой бюро зүбоор тэмдэглээ гэжэ мэдэрбэ. Энэ шухалын шухала хэрэг удаанаар, эдэбхигүйгөөр хэгдэнэ. КПСС-эй XXVII съездын шиидхэбэринүүдые дүүргэхэ талаар эмхидхэлэй болон политическэ хүдэлмэри һуулаар ябуулагдана. Экономико хүтэлбэрилгые үндэһөөрнь һайжаруулха хэрэгтэй. Коммунистнуудай түрүү эзэгэдэ ябаха, зохёохы ёһоор хүдэлхэ, өөһэдынгөө жэшээгээр бусадые дахуулха, дутуу дунданууд тай эбсэшэгүй тэмсэл ябуулха оршон байдал парткомууд, партийна организацинуд байгуулнагүй гэжэ элидхэл соо тэмдэглэгдэ.

Район соо промышленна үйлэдбэридэ юрэнхыдоо муу бэшэ дүнгүүд туйлагдабешье, алдуу, дутагдалнууд олон. Тусхай программа бэелүүлхэ хэрэгые партийна эмхинүүд һуулаар хүтэлбэрилнэ. Промышленна үйлэдбэриин гол фондууд үнэсэн 64 миллиондо хүрэдэг. Гэбшье тэрэ ашег олзо багатайгаар ашаглагдана. Жэшээнь, Зэдын комбинадай (директорынь М. И. Семенов, парткомой секретарь В. И. Морозов) гол фондын 1 тухэригтэ ородоол 29 мүнгэнэй продукци гаргагдадаг болоо. Районой предприятиинуудта бүхыдоо 1,1 миллион тухэригэй үнэ сэнтэй тухезэрэлгэнүүд хабсаргагдаагүй байһаар. Бага олзо абалгын шалгагаанинь гэхэдэ, ажалай эмхидхэлэй һуулаһаа, ажалай болон материальна нөөсэнүүдые, үйлэдбэриин хүсэнүүдые зүбоор ашагладаггүйнөө болоно.

1987 оной түрүүшын үдэрһоо районой промышленна предприятинууд ажахые шэнэ аргаар эрхилхэ гуримаар хүдэлмэрилнэ. Зэдын комбинадай болон үйлэдбэриин оёдолой «Туулана» нэгдэлэй филиалай коллективүүд энэ шэнэ гуримаар үнэгэрһэн жилдэ ажаллаа. Тиин хэлсээнэй ёһоор продукци түшааха түсэб сүм дүүргэгдээ, ажалшадай салин хүлөөн ургаа, кадрнуудые һурган бэлэдхэхэ ба бэшэ хүдэлмэри бүтээгдээ. Бухы парторганизацинуудта, ажалша коллективүүдтэ предприятинуудай шэнэ аргаар ажахы эрхилхэ зорилгонуд зүбшэн хэлсэгдэхэ, ажахын тоосооной гуримаар ажал эмхидхэхэ асуудалда гол анхарал хандуулагдаха ёһотой. Гараар хэгдэдэг ажал оньһожоруулха ажалай нөөсэнүүдые ашаг олзотойгоор ашаглаха талаар комплексно хэмжээнүүдые бэелүүлхэ гэхэ мэтын шухала асуудалнуудые шиидхэжэ, энэ табан жилэй түгэсэгэр ажалай бүтээсэ 13,1 процентээр дээшэлүүлхээр хараалагдана. Ажахын хүтэлбэрилэгшэдэй эдэбхи үүсхэл дээшэлүүлжэ холын хараатай, шухала асуудалнуудые түргэнөөр шиидхэжэ, шэнэдхэн хубилгалгын хүдэлмэри түргэдэхэ хэрэгтэй үнэгэн элидхэлшэ тэмдэглэбэ.

Районой хүдөө ажахын үйлэдбэри нэгэл хэмдээ байһаар гэжэ КПСС-эй обкомой бюрогой тогтоол соо хэлэгдэнэ. Һүүлэй хоёр табан жэл соо мяхе, һү үйлэдбэрилгэ дээшэлэгүй. Зарим һалбаринууд урдань туйлаһан дүнгүүдээ доошолуулаа.

Дүй дүршэлтэй механизаторнуудай ондоо ажалда орошоно. Үндэр ургаса ургуулдаг ветерануудта халаан бэлэдхэгдэнэгүй. Сабшалан, тарялан үтэгжүүлхэ хүдэлмэри ашатайгаар ябуулха, үрэнэ хүрэнгын шанар һайжаруулха хэрэг һуулаар эрхилэгдэнэ. Эршэмтэй технологи нэбтэрүүлгэ удаарка. Мүнөө газар тарялангай ородоол 16 процентнь түрүү аргаар элдүүрилэгдэнэ. Зональна гурим хэрэглэлгэ тон ханглагүйгөөр хэгдэнэ. Энэ ушарһаа районой ажахынууд ороохо таряа, үбһэ, тэжээл үйлэдбэрилхэ түсэбоо дүүргэнэгүй.

Мал ажалда дутуу дунданууд олон. Түл абаха шухалын шухала хэрэг һаймжаруулагданагүй. Жэл бүри 1000—1500 тугал түсэбһөө доогуур түлжүүлэгдэнэ. Залуу мал харуулһаха, шахан таргалуулха хүдэлмэри ханглагүй байдалтай. Һаамхай үнеэн бүриһөө жэл соо тон бага, 1700 килограмм һүн абтака. Малшадай һуудал байдал һайжаруулха талаар хэмжээнүүд муугаар бэелүүлэгдэнэ. Михайловкын совхозой хүтэлбэрилэгшэдэй жэшээгээр, бусад ажахынуудта малшадай байшангуудые бариха хэрэгтэй.

Партийн обкомой бюро районой мал ажалые хүгжөохэ нөөсэ арга боломжонуудай бии байһаниие тэмдэглээ. Ойрын болзорто эмэ малай һубайрха, гараада орохо ушар усадхагдаха, үүлтэр һайжаруулха хүдэлмэри мүнөө сагай эрилтэдэ хүргэхэ хэрэгтэй. Үнгэрһэн жилдэ районой ажахынуудта бүхыдөө 2000 гаран толгой эбэртэ бодо мал, 4800 хонин, 500 толгой адуун хосоржо, нэгэ миллион тухэригэй гарза хэгдээ. Энэ толаар Хамнинн, Харацайн, Далахайн, Михайловкын, Дүтэлүүрэй совхозууд муу байдалтай. Хүтэлбэрилхы кадрнуудтай мой бюрогой тогтоол соо хэлэгдэнэ. Үнэхэсөөөшье, үнгэрһэн табан жэл соо 9 совхозуудта 11 директор, ахамад мэргэжэлтэдэй 72 процентнь, партком болон партбюрогой 12 секретарьнер, нютагай Советүүдэй 15 түрүүлэгшэ, промышленна предприятинуудай 16 хүтэлбэрилэгшэ, һургуулинуудай 13 директор һэлгэгдээ. Хүтэлбэрилхы кадрнуудые һургаха, бэлдэхэ, тэдэнние хүтэлбэрилхы тушаалда дабжүүлхэдээ, ажалша коллективүүдэй һанамжа мэдэжэ табиха, совет демократийн ёһо гуримуудые нариндаар баримталха эрилтэ КПСС-эй райкомой урда табигдана.

Ажалша коллективүүдтэ партийна нүлөөгөө дээшэлүүлхэ, коммунистнуудые үйлэдбэриин гол участогууд дээрэ тааруулан табиха гэшэ тон шухала. Районой соохи бүхы бригадирнуудай дүрбэнэй, мастернуудай гурбаней нэгэниинь ла коммунист юм. Харацайн совхозой 13 һаалишадай нэгэниинь, Хамнинн совхозой 70 хонишодой дүрбэниинь, Михайловкын совхозой 43 хонишодой табениинь КПСС-эй гишүүд юм. Район соо бүхыдөө 182 хонишодой 20-ниинь, 48 тугалшедай 6-ниинь, арбадахи мал адуулагша бүхэн коммунистнууд. Энэ тон бага гэшэ.

— Партийн табиһан эрилтэнүүдтэй зохилдуулан, ажал хэрэгээ эмхидхэхые оролдонобди,—гэжэ эгэзэн түрүүлэн үгэ хэлэһэн Ёнгорбойн совхозой парткомой секретарь **В. Ф. Бандеев** мэдүүлбэ. — Бухы ажалшад, мэргэжэлтэдэй эдэбхи үүсхэл хүгжөохэ, үйлэдбэриингөө гол һалбарида шэнэ онол аргануудые нэбтэрүүлхэ, зохёохы ёһоор ажаллаха эрхэ байдал байгуулхые оролдонобди. Ажахыда хамтын подряд нэбтэрүүлэгдээ. Тэрэнэй ашаар Баерайн һү һаалинн фермын коллектив үнгэрһэн жилдэ һү һаалгаяа 20 процентээр дээшэлүүлээ. Гэбэшье зоовет-мэргэжэлтэд хамтын подрядай гуримые үшөөл муугаар ойлгогоно. Энэ асуудалаар тэдэнтэй сэбүүд улүүлэгдээ. Гэбэшье социально-ажаһуудалай барилгануд үсоон бодхоогдоно. Энэ ушарһаа малшад, һаалишад дуталдана. Үйлэдбэриин ашаг олзо дээшэлүүлхэ хэмжээнүүд үшөөл һуулаар ябуулагдана. Бидэ дутуу дунданууда түргэнөөр усадхахые оролдохобди.

Район соо һургуулиин реформо хангалтагүйгөөр, олониитын үргэн хабаадалгагүйгөөр бэелүүлэгдэнэ. Һургуулинуудта, Закаменскын һуралсалай-үйлэдбэриин комбинадта эдиршүүлые ажалда бэлдэхэ хэрэг урагшагүйгөөр эрхилэгдэнэ. Энэ һургуули дүүргэгшэдэй тон үсөөниинь мэргэжэлээрээ хүдэлнэ. Һургуулиин шефүүд үялгаяа мартанхай. Һурагшадай дунда хуули хязгайруулагшад бии. Спортын секци, клубуудые эмхидхэхэ хэрэг тон муу. Закаменскда эдир технигүүдэй клуб эмхидхэхэ саг ерээ. Энэн тухай Закаменскын 1-дэхи дунда һургуулиин директор **В. П. Никиткова** хэлээ.

Районой эд хэрэглэгшэдэй нэгдэлэй ажал хэрэгүүдые шэнэдхэн хубилгаже, арад зоной эрилтэнүүдые дүүрэнээр, шанартайгаар хангаха түсэбүүд тухай тэрэнэй түрүүлэгшэ **С. Н. Цыденов** дэлгэрэнгыгээр тогтобо. Жэл соо архи худалдалга 52,8 процентээр доошолуулагдабешье, архидалгатай болон алкоголизмтай тэмсэхэ талаар абаһан хэмжээнүүдэй аша туһань бага. Һүүлэй 10 жэл соо район соо худалдаа наймаанай нэгэшье шэнэ байра ашаглалгада үгтөөгүй байһаар. Магазинууд, столоворнууд, овощ хадагалха байранууд дуталдана.

Элидхэл зүбшэн хэлсэлгэдэ Закаменскын гүрэнэй банкые эрхилэгшэ **С. С. Мамкин**, шанаржуулгын фабрикын худалдэмэришэн, КПСС-эй райкомой бюрогой гишүүн **Л. В. Половинкина**, Цахирай совхозой директор **В. Б. Соктоев** болон бусад хэбаадаа.

Пленумэй худалдэмэриде КПСС-эй обкомой партийно-эмхидхэлэй худалдэмэриин таһагые даагшын орлогшо **В. П. Грехов** хабаадажа, үгэ хэлээ.

Хэлсэгдэһэн асуудалаар тогтоол баталагдан абтеба.

Ш. БАКШЕЕВ,
манай корр.

ХҮТЭЛБЭРИЛЭГШ ХҮДЭЛМЭРИШЭ ХАБААДАЛГАТАЙ

Е. Ф. Кожевниковэй нэрэмжэтэ хүүргэнүүдэй түмэр хэрэгсэлнүүдэй заводой партийно-ажахын эдэбхитэдэй зүблөөн болобо.

Арбан хоёрдохи табан жилдэ һэльбэн шэнэдхэлгэ, техническэ зэбсэгжүүлгэ яагаад бэелүүлэгдэхэб гэһэн холын хараата асуудалда нэн түрүүн бултанай анхарал хандуулагдаа. Хамтын подряд нэбтэрүүлгэ тушаа хөөрэлдөөн болоо. Залуушуулай гэр байрын мүн соёлой-спортивна комплексныдые барилга тушаа түгэсхэлдэнь мэдээсэл хэгдээ.

Ажахын механизмые хубилган шэнэдхэжэ, заводой бухы коллективые хамтын подрядай гуримда оруулха тухай хөөрэлдөөнэй эхиндэ заводой директор А. А. Модогоев ородо үгэ хэлээ. Тиихэдээ анханай янзаар элидхэлшэдые бэлдэжэ, зублөөндэ үгэ хэлэхыень хүниие баадхаха бэшэ, хүн бүхэн һанамжа, бодолнуудаа сэхэ хэлэхэ, эдэбхитэй хабаадаха ёһотой гэжэ онсолон тэмдэглэбэ.

Арбан хоёрдохи табан жилэй түрүүшын жилые завод барагһайн үрэ дүнтэйгөөр түгэсхөө. Кварталһаа кварталда түсэб дүүргэгдэжэ, социалис мүрысөөнэй дүнгүүдээр һалбаринн дутэрхы предприятинуудай дунда һаа завод хоёр дахин түрүү һуурнинуудай нэгые эзэлһэн байна. Түсэбтэ табан жилэй дааба-ринуудые болзорһоо урид дүүргэхын түлөө мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрээ.

Гэхэтэй хамта үйлэдбэриин хэмжээнүүдэй түргэнөөр ургахын, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхын тула арга боломжонууд үшөөл гүйсэд хэрэглэгдэнэгүй гэһэн шүүмжэлхы ажаглалта хэгдээ. Арбан хоёрдохи табан жилдэ үйлэдбэриин хэмжээнэй ургалта 19,4 процентээр дээшэлхэ, үйлэдбэриин хүсэнүүдые ашаглалга 82 процентдэ хүргэгдэхөөр хараалагдана. Программна хүтэлбэритэй станочно оньһон тухөөрэлгэнүүд болон рободуудые үргэнөөр нэбтэрүүлгэдэ бэлэдхэл һуулаар ябуулагдана, ажалай эмхидхэлдэ дутуу дунданууд дайралдаһаар.

Зүблөөндэ хабаадагшадай олонхинь һонирхолтой дурадхалнуудые оруулаа. Заводой ахамад инженер Г. Г. Кожевников үйлэдбэрилэгдэн гаргагдадаг продукциин шанарта, хүдэлмэриин техническэ шэнэ онол аргануудые нэбтэрүүлгэдэ, үйлэдбэриие автоматизацилга болон оньһожоруулгада онсо анхараа. Бэлэдхэлэй цехэй хүдэлмэришэн Б. Д. Батуев цехтэ ажал эмхидхэлгын асуудал тухай тогтоо. Механо-хабсаралгын 1-дэхи цехэй электро-гагнуурша-дай бригадир В. А. Самойлов заводто зохёохы ёһоной бригадануу-гуулха тушаа-лээ. Тиихэдээ иимэ-дай бүридэлдэ ш-хэлгэдэ ульһатай конструкторнууд, хүдэлмэришэд ор-той гэжэ тэрэ х-

Бухы предприя-механизмые шэнэ-ха гээшэ амар хэ-байгаа дүй дүрш-далжа үзэхэ, за-жэлтэдэй, худалм-тэй дурадхалнуу-абаха гээшэ тон-мэһээ нэн түрүүн-сооной харилсаа-жүүлхэ хэрэгтэй-лол хэгдээ.

Хэлсээтэ үялган продукци эльгээх-дүүргэгдэхэ эзэг-уламжалан, техник-ска бухы дүнгүүд-предприятиин фи-хын ажал ябуулга-хэ жэшээтэй.

Заводой абаһан-һоо гансал коллеги-лэдбэриин, социал-дулдыдаха бэшэ, -мэришэдэй ажалай-хэ дулдыдаха жэ-жэ өөһэдөө өөһ-гэ, зөөреэр хэрэг-даха, илангаяа хүн-нуудһаа арсангүй, ашаг үрэтэйгөөр х-мэлээл урмашуулг-но.

Түсэб зохёон таб-болзорой экономик-мативууд нэн түр-абтадаг байха.

Энэ асуудал зүб-гэдэг заводой дир-Модогоев, шэрдэ-цехэй начальник В. кий, тус цехэй б-Попов, бэлэдхэлэй-ральна бригадир Г. шэд эдэбхитэй хаб-

Бэлэдхэлэй боло-ашалгын цехүүд х-дай гуримда оруул-номическа турш-байдалда худэлжэ-нэн шиидхэбэри а-

Удаань заводой-дүүргэгдэхэ эзэг-ведэй гэшүүд һуга-вет заводой хамты-ороходонь, хүтэлбэ-гэ дүүргэхэ эзэгэ-

Түгэсхэлдэнь заво-молой комитедэй Н. Н. Бухаев залу-байрын комплексн-ха талаар бригада-хидхэлгэ тухай хэ-бэ. 1987 ондо ик-соёлой-спортивна-болон залуу бүлэн-баригдахэ юм.

Л.

заводой кадрнуудта

ХЯМДА СЭНТЭЙ БАЙНА

Ажахынгаа гэр байрын жаса жэл бүри улам ехэ болгожо, арьбадхажа байха гээшэ тон шухала. Энэ талаар бии байһан алибаа дүй дүршэл мүнөө сагта онсо анхарал татаха ёһотой. Энэл ушарһаа уламжалан, партийн райкомуудай, горкомуудай, нэгдэхи секретарьнарай Зэдын райондо болоһон семинарай үедэ «Мир» колхозодо абаашажа, тэндэхи гэр байрын барилгатай танилсуулаа хаш. Эндэ хараха юумэн үнэхөөрөө бии байба.

Тосхоной захада балайшье орёо бэшэ түхеэрэлгэнүүд тодхоотой харагдана. Хажуудань обоолоотой эльһэншье гэхэдэ эльһэн бэшэ, шабаршье гэхэдэ шабар бэшэ юумэн гансата анхаралыемнай татажа, тээ хажуу тэнь хатажа байһан яһала мантагарнууд «тэбхээнсэгүүдыень» тон һүүлдэ болоходол обёорбобди.

«Мир» колхозой түрүүлэгшэ Д. Ж. Аюшеев юһэдэхи жэлэй түрүүлэгшээр ажаллана. Тиигэхэ зуураа гэр байрын дутаһанһаа боложо, олон һайн һанаанайнь, бүтэмжэтэй түсэбүүдэйнь бэелэнгүй үлэдэг байһаниие мүнөө элээр һанана. Тиимэһээ гэр байрын барилга тухай ходо бододог, ашатай, туһатай бүтэмжэ ехэ-тэй замуудые бэдэрдэг һэн. Иигэжэ туфаар хэгдэһэн блогуудаар гэр баридаг болохо шиидхэбэри абтаа бэлэй.

Колхозой правленниин үүсхэлээр энэ хэрэг 1984 ондо эхилэгдэһэн юм. Тиихэдээ хирпиисээр болон брус болгогдоһон модоор баригдаһан гэрнүүдһээ эдэ байранууд үнэгүй байна гэжэ гансата тодороо. Мүнөө 30 айлай байха 15 гэр туфо-блогуудые хэрэглэн, түс ажахыда баригдаба. Тэдэ гэрнүүдтэ ороһон зоной һанамжануудые шагнахада, эдээн соо дулаан, абяан һайнаар баригдадаг, агаарынь сэбэр байдаг юм байна.

Эдэ блогуудые хэхэ туф хүршэ Захааминай районһоо, Хуурайн болон Сэхирэй хэбтэшэнүүдһээ асарагдадаг юм. Энээгээр хэгдэһэн блок 7 хирпиисэтэй адли болоно, сэнгынь 59,4 мүнгэндэ хүрэнэ. Харин нэгэ монсогор силикатна хурпиисэ барилгын талмай дээрэ 22,7 мүнгэтэ болодог байна. Энэ тоогоо долоондо үсхөөд байхадамнай туфо-блогуудаар баригдаһан гэрнүүдэй үнэгүйнь гансата тодорхоор байна бэшэ гү?

Жэшээлхэдэ, хирпиисээр баригдаһан гэрэй дүүрэн сэнгынь 45,37 мянган, модоор баригдаашынхинь 37 мянган түхэригтэ хүрэнэ. Харин туфо-блогоор баригдаһан гэр 36,6 мянган түхэригтэ болохо жэшээтэй. Гадна энэ гэрэй материалда ородог туф дууһахагүй ехэ, тэрэниие асархада ехэ һаад тойбо татаха юумэн үгы байна гээшэ. Блогуудай хэр бүхэ байһаниинь шанга шалгалта гараа. Тиигэжэ 50 сантиметр хүрэтэр зузаан ханатай нэгэ, хоёр дабхар гэрнүүдые тэрэгээр барижа болохо гэһэн тобшолол тусгаар комисси гаргаа ха юм.

Тус блогуудые хэлгэ баһал юрын байна. 5 хүнһөө бүридэһэн бригада 10 час соо 800—1000 блок гаргаха аргатай юм. Харин нэгэ гэртэ 12.000 блок ородог. Бригадын мэдэлдэ транспортер, бутаруулдаг, бетон худхадаг машинанууд, вибростол, блогой хэбүүд гэхэ мэтын тухэрэлгэнүүд үгтэнхэй.

Бутаруулдаһан туф бетон худхадаг машина соо оруулагдажа, уһатай болон цементтэй суг худхагдана. Тиигээд хэбүүд соогуур хэгдэжэ, хатуу болон хүрэхэлөөрөө хэб сооһоо гаргагдаад, наранда хатаагдадаг гуримтай юм. Иигэжэ 5 хүнһөө бүридэһэн 2 бригада нэгэ гэртэ хүрэхэ блогуудые 5 удэр соо хэхэ аргатай.

Нэгэ блок хэлгэдэ 0,0087 кубическа метр шлак (туф), 0,0039 тонно цемент ородог юм. Хоёр байратай нэгэ гэртэ 12 мянган туфо-блок, 116 кубическа метр шлак (туф), 46,8 тонно цемент ороно. Харин хирпиисэ гэртэ, 75 мянган хирпиисэ ородог юм. Тиимэһээ иимэ гэртэ 17.025 түхэригтэ хирпиисын ороо һаань, 7128 түхэригэй туфо-блок 2 байратай гэртэ ороно. Тиимэһээ «Мир» колхозодо баригдадаг гэрнүүдэй хямда сэнтэй байһаниинь арсашагүй эли.

— Туфо-блогоор баригдаһан 2 байратай нэгэ гэр һара тухай саг соо баригдадаг юм. Шиферэй, шалын модоной болон бусад дотоодын худэлмэридэ хэрэгтэй материалнуудай дутадаг дээрэһээл һаад ушардаг,— гэжэ колхозой түрүүлэгшэ Д. Ж. Аюшеев хоорэнэ. — Эдэ гэрнүүд хямда сэнтэй гэжэ үшөө дахин дабтанаб. Жэшээлхэдэ, һүүлшын 5 гэр барихадаа, хирпиисээр барифанда орходоо, 37.940 түхэриг мүнгэ алмаабди. Тиимэһээ саашадаашье энэ хэрэгээ үргэлжэлүүлжэ, жэл соо 3 миллион туфо-блок гаргаха заводхониие бариха һанаан бии. Тиихэдээ хүршэнэртоо худалдахадашье болохол.

Зүб даа. Энэ шухала асуудал шиидхэлгэдэ иимэ һайн, зүб зам олоо хадаа, тус зүргээ улам үргэдхэхэ, дардам харгы болгон улам хүгжөөхэ хэрэгтэй. Гадна туфо-блогоор баригдаг гэрнүүдэй гадаада тухэлдэ, нюдэ хужарлуулма байха хэрэгтэ онсо анхарал хандуулха шухала. Мүнөө баригдажа байһан гэрнүүд Доодо Бургалтай тосхоной шэмэглэл болоно гэхын аргагүй ха юм. Энэ ушарта республикын архитекторнуудэй холбоон ехэ туһа хүргэхэ аргатай. Магад туфо-блогоор баригдаха гэрнүүдэй гоё һайхан проект бүтэшэхэ аалам?

Ц. БАЛДАНОВ.

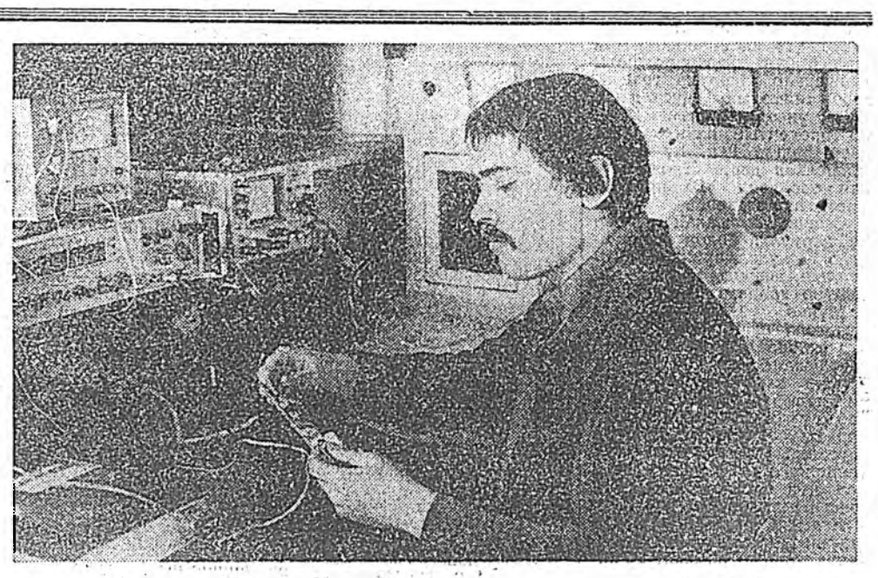

Хазаар хара һахалтай, бэеэр үндэр, даруу номтон зантай 4-дэхи разрядай слесарь Вячеслав Григорьев Калининай нэрэмжэтэ локомотиана далгой оньһон тодо приборнуудые бүтээдэг цехэ 6 жилэй туршада хүдэлжэ ябана. Залуу слесарь халаанайгаа даабари холо үлүүлэн дүүргэнэ. Тэрэ городой комсомолой конференцидэ хабаадалсаһан байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Вячеслав Григорьев.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

Совет эрдэмтэн

ХАНИ БАРИСАЛНАЙ ЭЛШЭ ХУСЭНЭЙ ХҮҮРГЭ

КЫЗЫЛ. Саяно-Шушенска ГЭС-эй элшэ хусэн Тувын АССР ерэдэг болобо. 300 гаран километр утатай шэжэм утеһаар электрэйн элшэ хусэн демжүүлагдажа эхэлгэ.

— Иимэ орёо хүшэр лини үшөө хэзээдэшье барижа үзэгүй байгаабди,—гэжэ «Электросетьстрой» трестые эрхилэгшэ В. Сидоров хэлэнэ. Эгэл эрид хэдэ хабсаргайда бахансныудые тодхохын тулада вертолетуудые хэрэглэхын аргагүй һэн. Иимэ эрхэ байдалда бидэ вертова арга хэрэглэнэн байгаабди, хабсаргашедай коллективүүд бригадна подрядаар хүдэлөө.

Олон километр ута ЛЭП-эй ашаглалгада оруулагдахада, хадата республика хямда электрэйн элшэ хусоор бүри һайнаар хангагдадаг болобо. Тус линиин бэрилгэйн хажуугаар Кызылдэ хусэ ехэтэй подстанци баригдаһан байна.

ХУНҮҮДЭЙ УРМА ЗОРИГЫЕ БАДАРАЛАХЫН ТУЛАДА

КАМЫШИН (Волгоградска область). Эндэхи пумаажан бүдэй комбинадай проходной дэргэдэ профкомой дурадхалаар магазин-пекарни нэгдээ юм. Худэлмэриин һүүлээр гү, али үдын зэбһарлалгада худэлмэришэд эндэһээ халуухан батонуудые худалдажа абана.

Пекарниин байрые өөһэдынгөө хусоор түхеэрһэн байгаа. Түхеэрэлгэнүүдые хабсаргахадань комбинадай мэргэжэлтэд туһалаа нэн. Пекарниин зарим продукцинь хотын магазинуудта эльгээгдэнэ.

Эдеэ хоолой, худоо ажахын эйлнүүдэй бусадшье магазинууд нэгэдэнхэй. Һайндэрэй столдо хэрэгтэй фирменнэ эйлнүүдые кулинарна цехтэ захижа болодог юм. Парикмахерскын болон ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгын комбинадай худэлмэрилэгшэд бүд нэхэгшэдэй гоё һайхан байхын тула оролдодог.

Эдэ бухы цехүүд, поликлиникэ, тамаралгын бассейн, бусад спортивна барилганууд бухы коллективэй хабаадалгатайгаар ажахын аргаар баригдаһан байгаа. Бүд нэхэгшэдэй дүй дүршэлые һалбариин предприятинууд хэрэглэнэ.

— Харин эдэ бүгэдэ бидэнэй һанаае амаруулнагүй,— гээд профкомой түрүүлэгшэ Е. Соловов хэлэнэ.— Коллективэй социально-ажаһуудалай эрхэ байдалые һайжаруулхын тулада үшөө ехэ юумэ хэхэ эзэргэтэйбди. Гурбадахи халаанда худэлдэг хүнүүдые халуун эдеэгээр хангаһабди. Тэдэнэртэ таарамжатай байхаар худалдаа наймаанай ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгын предприятинуудай худэлмэриие эмхидхэхэ тухай анхаралаа табиха болоһобди. Манай фабрикануудта тушаан абалгын пунктнууд нэгэдхэхээр түсэблэгдэнэ.

(ТАСС).

АГРОПРОМ: АЖАХЫ ЭРХИЛЭЛГЫН ШЭНЭ ЯНЗАНУУД

ХҮДӨӨГЭЙ ХАРАА ЗАМУУД

Үнгэрһэн табан жилдэ сагай уларилай эрхэ байдалай таарамжагүй муу байгаашье һаань, орсн дсторнай хүдөө ажахын продукци үйлэдбэрилгэ 6 процентээр дээшэлжэ, жэл соо дунда зэргээр 131 миллиард тухэриг болоһон байна. Мал ажалда горитойхон хубилалтанууд болоо. Продукци худалдаха талаар һүүлшын жилнүүдэй түсэбүүд дүүргэгдээ. Табан жилэй туршада мяха үйлэдбэрилгэ 1,4 миллион тонноор ехэ болоһон байгаа. Гэбэшье КПСС-эй XXVII съезд дээрэ онсолон тэмдэглэгдэһэнэй ёһоор, хүдөө ажахын эйлнүүдээр ороной хэрэглэмжэнүүд мүнөө дээрээ хүсэдөөр хангагданагүй. Зарим шухала үрэ дүнгүүдээр табан жилэй түсэб дүүргэгдээгүй.

Ороноо эдеэ хоолой эйлнүүдээр гүйсэд дүүрэнээр хангаха, арбан хоёрдохи түсэбтэ табан жилдэ Эдеэ хоолой программаар хараалагдаһан даабаринуудай хэмжээндэ хүрэхэ гэһэн зорилго агропромышленна комплексын урда тэбигдана. Энэ зорилгые түйлэха замууд баһал хараалагдана. Эдэмнай гэбэл, үйлэдбэриие залан шууд эршэдхэлгэ, хүдөө нютагуудта байгуулагдаһан экономическа хүсэ шадалые бодомжотойгоор хэрэглэлгэ, мүн болоно, Энээнэй тулада хүнүүдэй эдэбхи үүсхэлые улам бадаргаха, агропромышленна комплексын бухы шатануудта гурим бажурам бэхижүүлхэ хэрэгтэй.

Хамтын подряд нэбтэрүүлхэдэ, эсээсэй үндэр үрэ дүн туйлахын түлөө ажалша коллективүүдэй болон худэлмэрилэгшэ бүхэнэй харюусалгые, материальна урмашуулгые дээшэлүүлгэдэ туһа нэмэри болоно гэжэ түрүү дүй дүршэл харуулаа.

Хамтын подрядай уг удхань ойлгосотой, эли тодо. Бригадада, звенодо гү, али фермэдэ газар, мал, техникэ, материальна бусад шухала нөөсэнүүд даалгагдадаг. Подрядна коллектив колхозой гү, али совхозой захиргаантай хэлсээ баталжа, хоёр талаһаа абаха уялганууда тодорхойлдог. Подрядна коллективтэ ажахын тоосооной түсэбтэ даабари үгтэдэг. Абтаха продукциин хэмжээн ба тэрэниие үйлэдбэрилгэдэ хэгдэхэ гаргашын лимит тодорхойлогдодог. Нэгэ центнерэй гү, али тэрэнэй үнэ сэнгэй 100 түхэриг бүхэнэй түлөө тогтоогдоһон үнэ сэнгэй ёһоор абтаһан продукциин түлөө эсээсэй үрэ дүнгөөр түлбэри хэгдэдэг. Худэлмэрилэгшэдэй ажаллаһан сагай хэмжээгээр, мэргэжэл шадабариие хараада ебажа, аванс мүнгэн жилэй туршада түлэгдадэг.

Худэлмэрилэгшэдые материальна талаар урмашуулгын үйлэдбэриин эсээсэй үрэ дүнгүүдтэй сэхэ холбоотой байһаниинь хамтын подрядай эгээл хүсэтэй талань гэжэ тэмдэглэлтэй. Хэгдэһэн ажалай хэмжээнтэй ба шенартай түлбэриин иимэ өхээр холбоотой байһаниинь һайнаар худэлхэ, нөөсэнүүдые алмаха, үйлэдбэриин ешаг үрэ дээшэлүүлхэ түлхисэ боложо үгэнэ бшуу.

Хамтын подрядай нүгөөдэ һайн талань юун бэ гэбэл, эхин шатын ажалша коллективүүдэй ажахыгаа өөһэдөө мэдээд эрхилдэг байһаниинь, түсэблэлгэдэ, хүтэлбэрилгэдэ, материальна урмашуулгада, бусад бухы асуудалнуудые, тэрэ тоодо социальна асуудалнуудые шиидхэлгэдэ эдэбхитэй хабаадалга мүн болоно. Колхозой правленни гү, али совхозой дирекци подрядна коллективүүдэй хүтэлбэрилэгшэдтэй зүбшэнгүй, тэдэнэртэ даалгагдаһан техникэ, хүнүүдые үйлэдбэриин бусад участогуудта эльгээжэ, түсэб хубилгажа, юу хаана хэхэб гэһэн зэзбаринуудые үгэжэ шадахагүй. Худэлмэри хүтэлбэрилгын совет һунгажа, подрядна коллектив ёоөөө эдэ бухы асуудалнуудые шиидхэдэг. Коллективэй гэшүүн бүхэнэй ажалда хабаадалгын коэффициентые (КТУ) хараада абажа, бригадын, звеногой гү, али фермын совет ажалай түлбэриин аккордно фондые өөһэдөө мэдээд, жилэй эсэстэ хубеарилдаг. Хэгдэһэн худэлмэриин хэр орёо шухала хэрэгтэй байһаниинь, шанарынь, жилэй туршада худэлмэриин хүтэлбэрилэгшэдтэй

НИИЕ ЯМАРААР ХАНГАНАБ

ЭДЭБХИ ҮҮСХЭЛҺЭЭ ЭХИТЭЙ

...оной ажаһуудалай хэ... хангалга удэр ерэхэ ...ам ехэ удха шанартай ...байна. Гуталһаа эхи... левизор хүрэтэр, шэнэ ...паратура заһуулха, ...дэлмэри тус һалбариин ...бэлүүлэгдэдэг гээшэ. ...оной ажаһуудалай хэ... хангалга манай рес... соо хурдан түргэнөөр ...байдаг. Энээнии ...ын тула оройдоо хоёр ...дэл. Манай республи... 25 ондо хубсаһа хунар, ...дые оёгшод, үһэ за... фото-зураг бүүлгадаг ...тологдодог байгаа ...ноо тус албанда 7 мян... ...ан хүн ажаллана. ...ье хүн зоной ажаһуу... ...хэрэглэмжэ хангалга ...муугаар ханганабди. ...рилбол, Россин Феде... ...бэрийн управлениүдэй на... ...чальнигуудые урин байгаа.

КПСС-эй обкомой секретарь Л. В. Потапов, республикин хүн зоной ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгын министр В. Г. Колесников, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо Н. И. Крючков, КПСС-эй обкомой таһагые даагша В. Ф. Подлеснев болон бусад тус семинар-зүблөөндэ хабаадалсаһан байна.

Загарайн районой хүн зоной ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгын үйлэдбэриин управленин материально-техническэ үндэһэ һуури нилээд бэхижэнхэй гэжэ тэмдэглэхэ ...ааар амжалта түйладаг коллективүүдэй манай республика соо олон боложо байһаниинь һайшаалтай.

Загарайн районой хүн зоной ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангадаг үйлэдбэриин управлени, жэшээлхэдэ, хүдөөгэй нютаг бүхэндэ хүн зонһоо захилнуудые абадаг комплексно пунктнуудые нэгэгээ. Тэдэ пунктнуудтаа урид табигдаһан графигай ёһоор мэргэжэлтэдэй бригада — эсхэгшэд, оёдолшод, гутал оёгшод, час заһабарилдаг мастернууд, фотографууд, радио-телеаппаратура болон бусад орёо техникэ заһабарилагшад ерэжэ, хүн зониие хангана. Ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгын эн түрүү дүй дүршэлтэй танилсуулха зорилготойгоор республикын хүн зоной ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгын министерство үнгэрэгшэ жэлэй эсэс бүгэ республикын партиин райкомуудай секретарьнарые, районно Советүүдэй гүйсэдкомуудай түрүүлэгшэнэрэй орлогшонорые, үйлэдбэриин управлениүүдэй начальнигуудые урин байгаа.

КПСС-эй обкомой секретарь Л. В. Потапов, республикин хүн зоной ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгын министр В. Г. Колесников, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо Н. И. Крючков, КПСС-эй обкомой таһагые даагша В. Ф. Подлеснев болон бусад тус семинар-зүблөөндэ хабаадалсаһан байна.

Загарайн районой хүн зоной ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангадаг үйлэдбэриин управлени, мүн арадай депутадуудай сельскэ болон сомоной Соведүүд кадрнуудые шэлэн табиха, хүмүүжүүлхэ асуудалда ехэ анхарал хандуулдаг юм байна.

— Үйлэдбэри дээрэ хүн зоной һайнаар ажаллахын тула, һуудал байдалайнь асуудалда ехэ анхарал хандуулха хэрэгтэй гэжэ тоолоноб, — гээд Эрхирэгэй совхозой директор К. А. Урмакшинов хэлэжэ байгаа һэн. Хүн зонһоо захил абадаг комплексно пункт тус совхозодо нээхэ һайн байра оложо үгэнхэй гээд хэлэхэ хэрэгтэй.

Онохойн модоной комбинат ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгын жэшээтэ байшан бодхоожо үгэнхэй. Тус байшангай зосоохи талань хотонуудай байшангуудһаа нэгэшье дутахагүйгөөр шэмэглэгдэнхэй юм. Тиихэдэ Онохойн комбинадта хүн зониие хангалга шухала хэрэг гэжэ тоолодог тула комбинадай проходной хажууда захилнуудые абадаг пункт нэгэгээ. Энэ хэрэгтэ Онохойн поселково Совет, ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангадаг үйлэдбэриин управлени сэхэ хабаадаһан байгаа гээд тэмдэглэхэ шухала.

Үнэхөөрөөшье, Онохойн поселково Совет хүн зоной ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгые һайжаруулхын тула нилээд ...ааар амжалта түйладаг коллективүүдэй манай республика соо олон боложо байһаниинь һайшаалтай.

Загарайн районой хүн зоной ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангадаг үйлэдбэриин управлени, жэшээлхэдэ, хүдөөгэй нютаг бүхэндэ хүн зонһоо захилнуудые абадаг комплексно пунктнуудые нэгэгээ. Тэдэ пунктнуудтаа урид табигдаһан графигай ёһоор мэргэжэлтэдэй бригада — эсхэгшэд, оёдолшод, гутал оёгшод, час заһабарилдаг мастернууд, фотографууд, радио-телеаппаратура болон бусад орёо техникэ заһабарилагшад ерэжэ, хүн зониие хангана. Ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгын эн түрүү дүй дүршэлтэй танилсуулха зорилготойгоор республикын хүн зоной ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгын министерство үнгэрэгшэ жэлэй эсэс бүгэ республикын партиин райкомуудай секретарьнарые, районно Советүүдэй гүйсэдкомуудай түрүүлэгшэнэрэй орлогшонорые, үйлэдбэриин управлениүүдэй начальнигуудые урин байгаа.

КПСС-эй обкомой секретарь Л. В. Потапов, республикин хүн зоной ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгын министр В. Г. Колесников, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо Н. И. Крючков, КПСС-эй обкомой таһагые даагша В. Ф. Подлеснев болон бусад тус семинар-зүблөөндэ хабаадалсаһан байна.

Гадна Эрхирэгэй комплексно пунктые даагша Г. Ж. Сониевагай хүдэлмэриин дүй дүршэлөөр семинарта хабаадагшад мүн лэ һонирохоһон байна. Галина Жамсуевна хүнэй захилнуудые хэхые хүлеэгээд һуудаггүй, харин өөрөө хүнүүдтэ ошожо, тэдэниие уридаг, хүн зоной дунда ойлгуулламжын ехэ хүдэлмэри ябуулдаг заншалтай.

— Би энэ нютагта түрэһэн хадаа Эрхирэгэйнгээ хүн зоной ажаһуудалай хэрэгтэй. Ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангадаг 6 байшан, захилнуудые тушаан абадаг комплексно 11 пункт эндэ тоологдодог. Гол предприятинууд, цехүүд болон участогуудынь районой түб Заиграево һуриндта түбхинэнхэй юм. Тэдэнь мүнөө үсын түхэрэлгэнүүдээр хангагданхай, тэндэ түрүү технологи үргэнөөр хэрэглэгдэнэ, хүдэлмэрилэгшэдынь экономическа урмашуулгын шэнэ гуримаар хүдэлнэ. Тиимэһээ хүн зониие һайнаар хангаха талаар коллективэй зүгһоо ехэ оролдолго гаргадана.

Семинар-зүблөөндэ хабаадагшадта харуулха зорилготойгоор бэлдэгдэһэн плакат-хуудаһанда хүн зоной захилнуудые тушаан абадаг Доодо-Тайлсын комплексно пунктые даагша Н. Д. Власовагай хүдэлмэриин дүй дүршэл харуулагдаба. Доодо-Тайлсын хүн бүхэндэ аяар 31 түхэриг 60 мүнгэнэй хангалга хэгдэнэн байна. Энэнь район соохи дунда эзргын дүнгүүдһээ 2 дахин ехэ болоно.

Гадна Эрхирэгэй комплексно пунктые даагша Г. Ж. Сониевагай хүдэлмэриин дүй дүршэлөөр семинарта хабаадагшад мүн лэ һонирохоһон байна. Галина Жамсуевна хүнэй захилнуудые хэхые хүлеэгээд һуудаггүй, харин өөрөө хүнүүдтэ ошожо, тэдэниие уридаг, хүн зоной дунда ойлгуулламжын ехэ хүдэлмэри ябуулдаг заншалтай.

— Би энэ нютагта түрэһэн хадаа Эрхирэгэйнгээ хүн зониие яһала һайнаар мэдэхэб. Хүн бүхэнтэй хөөрөлдэжэ, хангалгын удха шанарай ямар байһан тухай ойлгуулдагби, — гэжэ Г. Ж. Сониева хөөрэхэ юм. — Һүнэй фермэдэ ерэхэ...

...оной ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангадаг үйлэдбэриин управлени экономическа туршалгын эрхэ байдалда ажаллажа эхилһээр үнихэн болобо. Жэшээлхэдэ, Шэнэ-Бэрээнэй хүн зоной ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгын байшангай М. И. Араповагай хүтэлбэрилдэг бригада 1986 оной туршада ажалайнгаа үрэ дүнгүүдые нилээд һайжаруулжа шадаа. Тус бригадын гэшүүд жэлэй туршада 4683 түхэригэй, һара бүри — 375 түхэригэй хангалгын хүдэлмэри хэһэн байна. Энэнь үйлэдбэриин управлениин дунда эзргын дүнгүүдһээ 65 түхэригөөр ехэ болоно. Арбан нэгэдэхи табан жэлэй туршада хүн зониие хангалгын хэмжээе тэдэнэр 1,5 дахинаар дээшэлүүлжэ шадаа.

Тиигэбэ яабашье саашадаа хангалгын шанарые, экономическа хүдэлмэриие эрид һайжаруулха зорилго табигдана. Юундэб гэхэдэ, өөдөөһөн гуталнуудай, ажаһуудалай орёо техникэ заһабарилгын шанар муу байһан зандаа ха юм.

Семинар-зүблөөн урдаа табиһан зорилгоёо бүцэлүүлээ. Ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгые һайжаруулһанай ашаар хүн зоной урма зориг бадаруулагдаха, һайхан юумэндэ дуратайгаар хүмүүжүүлэгдэхэ арга олдохо байна гэһэн тобшолол хэгдээ. Хүн зоной сүлөө сагые гамнаха хэрэгтэ туһаламжа үзүүлхэ гээшэ тус һалбариин хүгжэлтын шухала хубинь болоно гэжэ хэлэе. Хүн зоной ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгые хаа хаанагүй хүгжөөхэ арга боломжонууд яһала бии.

Л. РАДНАЕВА.

Соёлшод—хүдөөгэй ажалшадта

ХЭБЭД НОМХОН ХЭЖЭНГЭЭР...

...6—1987 онуудай үбэл... ...үедэ малшадые комп... ...гуримаар, һайнаар хан... ...хай арадай депутадуу... ...шуун-Зэүүрэй сомо... ...ведэй гаргаһан үүсхэ... ...мжэн, үнгэрһэн жэ... ...тябрь һараһаа эхилжэ, ...линын нэгэдэмэл му... ...рдэмтэ хүдэлмэрилэг... ...Чайковскиин нэрэм... ...лаан-Удын хүгжэмэй ...щиин студентнэртэй Загарайн, Ивалгын, Му... ...өбэрэй, Бэшүүрэй рай... ...й малшад болон меха... ...рнуудтай уулзалгануу... ...нэргэлэн байна.

...хэдэ 1986 оной декабрь ...дүгэсхэлдэ тэдэнэр мүн ...гын районоор ябажа Этнографическа музейн ...ые даагша Т. В. Гурка ...яһатанай хубсаһа, эд ...элнүүдые харуулжа, һо... ...лтой хөөрэлдөө Ород гэ... ...гуринай клубта эмхид... ...гэрэнэй һүүлдэ училн... студентнорай харуулһан ...тын программые эндэ сүгларагшад нэрьемэ альга ташалгаар угтаһан байна.

Буряад арадай инструментнүүдэй отделениин 4-дэхи курсын студентнэр Цыремжит Бальжинимаева, Намгар Лхасарапова, Гэрэлма Ёидонова, Сэсэгма Нимбуева гэгшэд ятаг, чаанза дээрэ буряад болон монгол композиторнуудай хүгжэмые шадамар бэрхээр гүйсэдхөө. Мүн энэ училищиин дуунай отделениин 1-дэхи курсын студентнэр Дамдин Санжижапов, Алексей Гуржабон, Баясхалан Шойдагбаев гэгшэд Анатолий Андреевэй, Сергей Манжигеевэй, Даша-Дондок Жалсараевай, Чингис Павловай болон бусад композиторнуудай дуунуудые гүйсэдхөө. Тиихэдэ ород арадай инструментнүүдэй отделениин 4-дэхи курсын студентка Ольга Калашникова аккордеон дээрэ эдэ бүхы дуунуудые дэмжэхэдэнь, ехэ гохид байгаа.

Ород гэжэ һууринда олон жэлдэ амжалтатайгаар ажаллажа байһан, овощ үргүүлагшадай дунда нэгэтэ бэшэ чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэһэн «Хүндэлөлэй Тэмдэг» орденто А. Д. Вишнякова, үнеэн буриһоо хоёр мянга гаран килограмм һу һаанан бэрхэ һаалишан Д. Ц. Демидова, дайнай болон ажалай ветеран Д. С. Санжаев, механизатор Д-Д. Д. Жимбеев, Ажалай Алдар Солын орденто ахалагша хонишон Р. Н. Рампилова, Октябрийн Революциин орденто ажалай ветеран Е. Д. Кузьмина гэгшэдтэ тэдэнэр хүгжөөө зорюулһан байна.

Концертын һүүлдэ «50 лет Октября» совхозой парткомой секретарь П. Д-Р. Цыренжапов айлшадтаа баярые хүргөө юм. Тиигээд лэ тэрэ үдэшэлэн оройшог энэ совхозой-дүб ерэхэдэмнай, ажалшад блооноо хүлеежэ байгаа һэн. Мүн энэ үулзалгамнай һайнаар үнгэрбэ.

Хэжэнгын совхозой Бахлайтын малшадта ошоёбди. Эндэ гэр бүлэ болохо Е. Н. ба М. Н. Тыкшеевтэн, залуу һаалишан С. Ч. Найданов, һаалишан Е. Б. Алексеева гэгшэдтэ, мүн үбэлжэлгын үедэ эбтэй эстэйгээр ажаллажа байһан бусад малшадта хүгжэм, дуунуудаа бэлэглээбди. Хэжэнгын совхозой һуриной клуб соо үнгэргэдэһэн концертын һүүлдэ парткомой секретарь В. Р. Адвокатов совхозойнгоо малшадай зүгһөө халуун баярые бултанда хүргөөд, нигэжэ хэлээ:

— Нинтын малай үбэлжэлгын харюусалгатай хаһада манай малшадта, механизаторнуудтамнай айлшалан ерэжэ, хүхюу зугаатай наада харуулжа, хүгжэм, дуунуудые бэлэглөжэ, малшадайминай зүрхэ сэдьхэлдэ шэнэ хүсэл зориг, һайн һайхан эрмэлзэл түрүүлэн, ажалдаа бүри ехэ амжалта түйлахадань ехэ түһа хүргэбэ гээшэт.

Һүүлдэнь Х. Намсараевай сүгларагшад нэрьемэ альга ташалгаар угтаһан байна.

Буряад арадай инструментнүүдэй отделениин 4-дэхи курсын студентнэр Цыремжит Бальжинимаева, Намгар Лхасарапова, Гэрэлма Ёидонова, Сэсэгма Нимбуева гэгшэд ятаг, чаанза дээрэ буряад болон монгол композиторнуудай хүгжэмые шадамар бэрхээр гүйсэдхөө. Мүн энэ училищиин дуунай отделениин 1-дэхи курсын студентнэр Дамдин Санжижапов, Алексей Гуржабон, Баясхалан Шойдагбаев гэгшэд Анатолий Андреевэй, Сергей Манжигеевэй, Даша-Дондок Жалсараевай, Чингис Павловай болон бусад композиторнуудай дуунуудые гүйсэдхөө. Тиихэдэ ород арадай инструментнүүдэй отделениин 4-дэхи курсын студентка Ольга Калашникова аккордеон дээрэ эдэ бүхы дуунуудые дэмжэхэдэнь, ехэ гохид байгаа.

Соціалис ...ронуудаар

...РШАБА. Мүнөөнэй зрил... ...дтэ: харюусахаар түрүү... видео-магнитофонуудые ...еспшагай нэрэмжэтэ ра... ...ппаратурын эндэхи завод ...н гаргана. Ерэхэ жэлдэ ...предприяти хэдэн мянган ...магнитофон, харин 1990 ...200 мянган хэһэг дэл... ...тэ гаргаха байна. ...Р-тэ правительственна ...рамным үндэһэ һуури дээ... видеотехникэ үйлэдбэри... ...нэ. Энэ зориллгор гори... ...ахэ мүнгэ зөөри һомолог... ...г. Баһал иимэрхүү техни... ...үйлэдбэрилхэ эзргэтэй ...нэгэ предприяти ерэхэ ...эн ашаглалгада оруулаг... ...ар харааладана. Гожува ...н «Стилон» заводто видео... ...етэнүүд үйлэдбэрилэгдэжэ ...ээ. Ерэхэ жэлэй түрүүшын ...та 200 мянган хэһэг ви... ...кассета бүтээгдэхэ юм.

...УДАПЕШТ. Венгриин дунда ...уулинуудай мэдэлдэ му... ...гэй 1700 гаран компьютер ...нхэй. Мүнөө һургуули бү... ...адагынь хоёр, харин за... ...уудтань 20 компьютер тоо... ...доно. Хэдэн жэлэй саада ...Венгриин дунда һургуули... ...дай һурагшадые электрон... ...хэрэгсэлнүүдые хэрэглэжэ ...гаха программа бэлүүлжэ ...нэн юм. Һурагша бүхэ... ...электронно аппаратура ...эглэжэ һургахаар тэрэ зө... ...гдонхой.

...ОФИ. Болгариин Хүдөө ...хын академиин мэргэжэл... ...байгша табан жэлэй дүү... ...эр харааладаһан гене... ...тическэ шэнжэлгэнүүдэй программа зохёонхой. Тэрэнэй бэлүүлэгдэхэдэ, хүдөө ажахын үргемелнуудай ургасые дээшэлүүлхэ, мал ажалай ашаг шэмые ехэ болгохо арга бии болохо гэжэ эрдэмтэд тооло...

Орон дотор архи ...уулые хизаарлаха тухай БКП-гэй ЦК-гай Политбюрогой һаяхан баталан абаһан шиидхэбриие Залуушуулай Димитровско Коммунис Холбооной Центральна Комитедэй бюро гүйсэд дүүрэнээр дэмжэнэ. Архи уухагүй ябадалые хүнүүдэй, иланганаа залуушуулай ёһо заншал болгохо зорилгоор болгар коммунистнуудай партиин баталан абаһан шүүд хэмжэхэнүүд шухала удха шанартай гээд ДКСМ-эй ЦК-ай эндэ болоһон заседани дээрэ онсолон зааг...дба. Энэнь болбол комсомолой организациннуудай ажал ябуулгын гол шэглэлнүүдэй нэгэниинь болохо, Димитровско комсомолой ерэхэ жэлдэ болохо съездэй бэлдэлгэдэ һуурияа эзэлхэ ёһотой.

ХАНОЙ. КПВ-гэй VI съездые нэрэтэй солотойгоор угтахын түлөө дэлгэрэһэн олониитын социалис мүрысөөнэй ашаар энэ амжалтань туйлардса. Докернууд ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхые, ашаг үрэ ба шанарые һайжаруулхые саг үргэлжэ оролдодог. Ураган нарижуулагшад болон ухаалан зохёогшодой хүдэлөөн үргэнөөр дэлгэрэнхэй.

Республикын арадай ажахыда хэрэгтэй ашаа Вьетнам зөөдэг совет суднеиудай экипажнууд социалис мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадаг.

(ТАСС).

ХИЛЫН саанаһаа

ТАСС · АПН

ГАДААДЫН ХЭБЛЭЛЭЙ ГОЛ ТЕМЭ

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь М. С. Горбачевой ООН-ой Генеральна секретарь Х. Перес де Куэльяртэ эльгээһэн бэшэгые дэлхэйн хэблэл үргэнөөр шэнжэлэн тайлбаринна.

Буу зэбсэгүүдые бүтээн гаргалгые хязаарлаха ба болюулха талаар бодото хэмжэнүүдые абаха арга, одоһон бүхы шэглэлнүүдээр дабшахаар бэлэн байһан тухайгаа Советскэ Союз мэдүүлбэ гэжэ Чехословакийн «Руде право» газетэ тэмдэглэнэ. Эб найрамдалай улаасхоорондын жэлдэ Советскэ Союзай абаһан тодорхой алхамуудые улаасхоорондын түгшүүрилые һуларуулха, бүгэдэ шиитын эб найрамдалые бэхижүүлхэ ...гүй ...байна гэжэ газетэ тэмдэглэнэ. Нёдондо жэлэй январиин 15-да Советскэ Союзай гаргаһан үүсхэл ...сари ехэ удха шанартай байна гэжэ ГДР-эй «Нойес Дойчланд» газетэ онсолон заана.

Юрын буу зэбсэгүүдэй болон зэбсэгтэ хүсэнүүдэй талаар оулюу болохын тула Советскэ Союз ядерна зэбсэг усадхахын түлөө тэмцэнэ гэжэ баруунай оронуудта тоолодог байһаниинь тон буруу гэжэ Индиин «Пэтриот» газетэ бэшэнэ. Советскэ Союз болон Варшавска Договорой оронуудые Европодо, Атлантикаһаа Ураал хүртэр зэбсэгтэ хүсэнүүдые ба юрын буу зэбсэгүүдые үргэлжэ дээрэнь хороохо тухай дурадхал оруулһан байна гэжэ газетэ тэмдэглэнэ. НАТО-гай оронуудай эдэ дурадхалнуудые тодорхойгоор зүбшэн хэлсэхые зүбшөөгөө һаань, һайн байгаа.

Элитэ ехэ революционернууд Карл Лиокнехт болон Роза Люксембургын дурасхаалда зорюулагдаһан жагсаалнуудай үнгэрэгшэ амаралтын үдэр ГДР-эй нинслэл хотодо болоһон тухай репортажнуудые ГДР-эй газетэнүүд толилно.

Иран-Ирагай фронт дээрэ боложо байһан дайн байлдаануд тухай гадаадын оронуудай газетэнүүд мэдээсэнэ. «Иран-Ирагай хёмороое гуримшуулха талаар совет дурадхал» гэһэн гаршаг доро Индиин «Декан геральд» газетэ энэ асуудалаар Совет правительствын хэлэн мэдүүгээ шэнжэлэн тайлбаринна. Иран-Ирагай хёмороое эбэй ёһоор гуримшуулан шиидхэхын тула али бүхы үнэн сэхэ, бүтэмжэтэй һайн хүсэлэл оролдолгонуудта, тэрэ тоодо Нэгэдэмэл Нацииуудай Организацин ябуулгануудта гуһаламжа, дэмжэлгэ үзүүлхээр бэлэн байһанаа СССР мэдүүлнэ гэжэ газетэ бэшэнэ.

Афганистандахи байдал гуримшуулан шиидхэхэ, эдэ асуудалые политическэ аргаар шиидхэхэ гэһэн ДРА-гай правительствын шиидхэбриие хэблэл шэнжэлжэ үргэлжэлһоор. Афганистандахи байдалые политическэ аргаар гуримшуулан шиидхэхэ асуудалда Совет болон Афганистанай правительствануд болгоомжотой нарилаар хандана гэжэ Японой «Майнити» газетэ тэмдэглэнэ.

Никарагуада эсэргүүгээр Вашингтоной үүдхэжэ байһан һүйдхэлтэ шэнэ ябуулга тухай газетэнүүд мэдээсэнэ. Франциин хүдэлмэрилэгшэдэй бүһалгаан тухай Франциин хэблэл бэшэнэ. Урда Африкын национальна конгрессэй 75 жэлэй ойтой дашарамдуулан, апартеидэй гуримда эсэргүүгээр ЮАР-ай патриодуудай хэжэ байһан эрэлхэг зоригтой тэмсэлдэ Индиин «Амрита базар патрика» газетэ редакционно статьягаа зорюулна.

Буряадаймнай уран зохёолшодой шэнэ бүтээлнүүдһээ

Георгий ДАШАБЫЛОВ

ХОЁР БЭШЭГ

Рассказ

Уруу дуруушаг Цэрээтэр гэр тээшээ аалихан алхалжа ябатараа, шүбгөөр хадхуулһендал гэнтэ урагшаа даб гэн яарашаба.

Үнеэгээ дутуу ядуу шобтороод, үйлсэдэ гаргажа, бэлшээри тээшэнь залажархёод, хормойдос һалхи оруулһан мэтэ шуран болошонхой, гэртээ гүйжэ оробо. Амтатайханаар унтажа хзбтэһэн Хандынгаа хүнжэлые хуу татаба:

— Бодо! Город ошоё.

Хүсэд һэреэгүй басаганиинь эхынгээ нилээд шиидэнгээр дуугархые ойлгожо ядан:

— Эжы, юундэ? — гэбэ.

— Хартаабхаяа худалдахаяа ошохобди. Зай, бодо! Мэшээглэе! — гэжэ ябууд дундаа подполиингоо үүдэ нээжэрхибэ.

Хоёр саг үнгэрөө юм гү, али үгы гү? Эхэ басаган хоёр арбан мэшээг хартаабха харгын машинада ашажархинхай, Улаан-Удэ тээшэ гүйлгэлдэжэ ябаба.

Хото городой түб базаарта ерэхэдэнь, талаан болоходоо, хоёр лэ газарта хартаабха худалдажа байба. Эзлжэндэ зогсоһон хэдэн хүбүүд гүйлдэжэ ерээд:

— Бидэ туһалалсаһуубди. Эгээл түрүүн хартаабхыетнай худалдажа абахабди,— гэлдэжэ, хара тортог тоохотой мэшээгүүдые зөөжэ оробо.

Уданшьогүй Цэрээтэр Ханда хоёрой хартаабхын хойноһоо ута гэгшын эзлжээн боложо, сүүмхэтэй, рюкзагтайшье эрэшүүл, эхэнэрнүүд хойно хойноһоонь зогсошобо.

Эгээл түрүүлһэн буряад үбгэн аалихан асууба:

— Хэдытэ юм нэгэ хүнэгынь?

— Базаарай дежурнэһээ һураха хэрэгтэй,— гэжэ урдань хартаабха яһала худалдажа үзэһэн Цэрээтэр мэдээрхэбэ.

— Хүнэгынь дүрбэн түхэриг өөр худалдана. Эдэ хүршэнэртнай,— гэжэ хэншьеё хэлэбэ.

Тиигэжэ байтар базаарай дежурна эхэнэр ерэжэ:

— Хүнэгынь дүрбэн түхэриг тэ. Тэрэ сэнгһээ дэшэнь бү болготь! — гэжэ эзхирба.

— Шадаал байнат. Мүнөөнай хуушаншье, шэнэшье хартаабхын үгы сег. Одоол мүнгэхэ бажуугаад ошохотнай, —гэжэ үнеохи буряад үбгэн алтан шүдэнүүдээ яларуулан дуугарба.

— Городто дүтэ байгашаманай баһашье гайтай. Бүри табяад онуудаар эдэшни оёһэдөө хара сай уугаад, һүеэ эндэ асаржа худалдадаг байһан юм,— гээд тээ хойношог зогсоһон нажаал нэгэ хүн хорохойгоор дуугарба.

— Хартаабха асараашань болоо гыт! — гэжэ буряад үбгэн гэдэргээ эрьелдэн хэлэбэ. — Юрэдөө хартаабхагүй байхада, охэл муу. Ганса лабшаагаар...

— Таргалхаһаа бэшэ юумэн үгы,— гэжэ үшөө нэгэ хэншьеб энеэбэ.

Цэрээтэр Ханда хоёр наймаагаа эхилбэ даа. Эхэнь хүнэг руу хартаабха хэлсэнэ, мүнгэнэй тоосоо хэнэ.

Басаганиинь эшэнтээшье һаа, яаха аргагүй болоһондоо дүүрэн хүнэгтэй хартаабха эддэб сүүмхэ, туулмаг, рюкзак руу адхана.

Үнишье Солобогүй. Хартаабхын дууһаха тээшээ болоходо, эзлжэндэ зогсоһон эхэнэрнүүд хашхаралдажа, гэгэлдэжэ оробо.

— Хүнэй нэгэл хүнэг үгэгты!

— Маанадта хүртэхэгүйнь!

— Юу шуулдаабта? Хартаабха үшөө асарна аб даа.

Ханда басаган шад улаан болошонхой, түргэн лэ энэ хартаабхамнай дууһаһай гэжэ досоогоо жэбжэгэнэн, нилээд бушуу худэлнэ. Эхэнь энэ тэрэ һамгадаар тоосолдожо, хэрэлдэжэ байгаад, мүнгэ һаршагаануулна, эздүүдые ханхинуулна.

Одоошье хартаабхань дууһажа, Хандын досоо наран гарадал гэбэ. Нюурай заахан пулаад гаргаад, хамар дээрэнь буржаганан сугларһан хүлһэнэй дуһалхануудые аршажа байтарнь, охэл танил эхэнэр хоолой:

— Сайн байна, Ханда,—гэжэ залд гүүлэбэ.

Эрьежэ харахадань, буряад хэлэ, литературын багша Сэсэг Бадмаевна эноэбхилэн зогсобо.

Ханда газар доро орошон алдаба. Хоёр сабиргай оодэнь шуһан халуунаар хөөрөод, һаяхан лэ аршаһан хамар дээрэнь үнеохил хүлһэнэй гарашахань элихэн байба. Өөрөошье мэдээгүйдее:

— Эжыдээ туһалааб,— гэжэ турьяжархиба.

— Нэгэ заал гээгдэшэбэ ха юмбиб. Намдашье хартаабха хэрэгтэй һэн,— гээд, багшань уруу дуруушагаар дуугарба.

— Хэрэгтэй һаатнай...— Ханда тэбдүүгээр хэлэн алдатараа, ойлгомторгүй үлүү үгэ унагаажархиба гүб гэһэншүү доошоо харашаба.

— Үгы даа. Өөрөө абана аабзаб. Тиихээ тиитэрээ шинии намда асарһан гурбан шүлгэ «Буряад үнэнэй» редакцида абаашажа үгөө һэм.

— Һайн даа, Сэсэг Бадмаевна.

— Уран зохёолшодой холбоондо орожо, тэндэхи Цэрэн Раднаевичта харуулаа һэм. Шүлгүүдыеш яһала магтаа. Газетэдэ үгэгты гэжэ дурадхаа. Зай, баяртай,— гэжэ хэлээд, багшань саашаа ябашаба.

— Энэшни хэн бэ? — Эхэнь хамсыһаань татаба.

— Багшамнай...

— Танилсуулхаяа яанаш? Мэдээ һаа, нэгэ мэшээг хартаабха үлөөхэ юм аад...—гэжэ Цэрээтэр гэмэршэбэ.

— Яахашниб эжы?...

— Юун яахашниб? Нэгэ мэшээг хартаабха гамтай юм гү?

— Орхиишь!

Цэрээтэр хоохон мэшээгүүдээ суглуулжа, хүнэг соогоо заримыень хэхэ зуураа, таг дээгүүр үлэгэшэһэн нэгэ эхэнэрһээ, танихагүйшье һаа, хамаагүйгөөр асуба:

— Барахолка хайшан гээд ошохоб. Хэлэжэ үгыт?

Тэрэнь мэдэхэ байшаба:

— Дүрбэдэхи трамвайда һуугаад ошохот. Харахат даа. Удын урда бээдэ...

...Олоной шууюурта хүн зон дүүрэн. Юрэдөө, хөөрүү нэгэнэй үгөөр болоходо, шоргоолзоной бута гү, али зүгын үүр гү гэхээр, олон хүн һүндэлнэ, исална. Юугээ худалдадаг, абадагшье зон юм ааб даа?

Ханда Цэрээтэр хоёр нилээд удаан ябаба, энэ тэрээгүүр эрьелдэбэ, хараашалба.

— Эжы, юу абахаяа һанаабши? — гэжэ хашаршаһан басаганиинь нюураа уршылгаба.

— Шамда... Жиинсэ...

Хүлөэгдээгүй эдэ үгэнүүд Хандые сошообо. Тиибэшье тэрэ досоогоо баярлаба хэбэртэй.

Юушье дуугаржа үрдеэгүй ябатарнь, эхэнь шэхэндэнь халуунаар амилба:

— Хүнэй басагадһаа дутуу юм гүш? Магазинда олдодоггүй хадань, эндэһээ абаял.

— Үгы, эжы...

Һүүлэй һүүлдэ олохон лэ умдэ үзэһэн, хараһанайнгаа һүүлээр Кавказай юм гү, али Дунда Азиин изагууртан юм гү — хазаар хара һахалтай хоёр эрэшүүлэй хажууда тогтошобо. Хара хүхэ джинс гартаа баринхэй эрые Цэрээтэр һэжэглэнгээр хараад:

— Хэдытэб? — гэбэ.

Тэрэнь Ханда Цэрээтэр хоёрые шэнжэлэн хараад:

— 44-дэхи размар. Басаганданай... одоол таараха. Сэнгээ таараха гээ һаа, тиишээ ошоё — гэжэ үндэршэг бэетэйнь хэлээд, харша хашаа тээшэ зааба.

— Үмдөөд үзэхэ байгаш,— гэжэ Цэрээтэр Ханда тээшэ эрьебэ.

— Хайшан гээд? Юун гэнэ гээшэб? — Ханда эшэнэйдээ улайшаба.

— Яаха юм? — гэбэ эхэнь убайгүйгөөр.

— Болил даа.

Харшын хажууда сшоод, Ханда тэрэ үмдыень урдаа барижа үзэбэ:

— Таарахал даа.

—Тиибэл абая. Хэдытэ юм энэш, хозяин? — гэжэ Цэрээтэр тэрэ һахалтайшуулда хандаба.

Үндэршэг бэетэнь хоёр хургэяа ёдойлгоод, иишэ тиишээ хэрасагааба.

— Тиимэл гээ һэн. — Цэрээтэр сүүмхэеэ һуулижа оробо, — Ямар үнэтэй юм? Аяар... гэжэ Ханда утаар татаба.

— Хааналаа олохобши? Абая саашань! Арбан мэшээг хартаабхатай, хартаабхагүй. Энэ гоё жиинсэ үмдөөд, хүнэй басагадаар адли болоно бээзш, гэжэ эхэнь мүнгээ тоолохо зуураа уухилба...

Үдэшэлэн Цэрээтэр гэртээ оромсоороо:,

— Шэнэ үмдеэ үмдөөд, кинодо ошохошни гү, басагамни? — гэжэ мээхэйрэн хүхэнэбэ.

— Нээрээшьо ямар кино бии хаб?

— Бү мэдэел. Юһэ болохоёо байна... Гээгдэхэшни...

Шэнэ джинс түргэхэн үмдэ... һэн Ханда гэрэлэй урда ошобо. Тэрэнэйнь таарахашье гээшэнь! Нариихан матаргай таашаандань яб байса һуугаад, жүрэгэр ута хүлнүүдые орёон алдажа, нилээд гоё бэетэйень гэршэлэн харуулба.

— Шамдал гэжэ оёгдоо,— гэжэ эхэнь баярлана.

...Клубай үүдэндэ Хандын дүтэлжэ ерэхэдэ, хүрэгшэ Дарима, сасуу басаганиинь хүхюутэйгээр угтаба:

— Оо! Хандамнай шэнэ джинстэй. Амаршалнаб. Байл даа, бай. Миниихидэл тон адли. Энэшни австрийска гү?

Үнэхөөрөөшье Дариимын үмдэһэн Хандынхидэл тон адли байба. Арынь халааһан дээрэ өөгдоһон шара арһан тамга тэмдэгньшье адли.

— Хааналаа абаабши? Гоё джинсэл — гэжэ Дариима һонирхобо.

— Городто... Ши хааналаа абаабши? — гэжэ Ханда өөрөошье мэдээгүйдее һөөрдэн асууба.

— Манай магазинда гурбыел асараа. Нэгыень нагасын Дулма абаа, нүгөөдыень — би. Гурбадахинь ехэ. Аяар табин дүрбэдэхи. Тарган Петькэдэ таарахаар,—гэжэ Дариима басаган дун сагаан шүдөө харуулан энеэбэ.

Хандын досоо нэгэ юумэн хүмэрихэдэл гээд, хара үглөөн һөө эхилээд хартаабха мэшээглэһэниинь, харгын машинын жолоошониие эхын хайратайгаар гуйһаниинь, хото городой базаар дээрэ элдэб һамгадта хараалгажа, үреэлгэжэ байгаад наймаа хэһэниинь, һүүлдэнь тэдэ хоёр һахалтайшуулһаа аяар хоёр зуун түхэригөөр энэ үмдэ абаһаниинь нюдэндэнь дахинаа харагдаба.

Ханда һайн мэдэнэ: Дариимын нагаса — эндэхи магазинай наймаашан.

ХҮН БА байгаали

АНГУУДАЙ ҮБЭЛЖӨӨН

Үбэлэй дунда һара — янгинама хүйтэн январь тухай «Наран зун тээшээ, үбэл хүйтэн тээшээ» гэжэ арад зон дэмы хэлсэдэггүй. Үнэхөөрөөшье, энэ үедэ үдэр «борбилоогой алхамаар» нэмэжэ, хүйтэн улам шангададаг гээшэ. Январь һарада зарим үдэшэ, үглөөниинь 35—40 градус хүйтэн болодог, заримдаа бүришье ехээр хүйтэрдэг.

Мүнөө үедэ хүбшэдэ ехээр ороһон саһанда, һалхи шуурганда туугдаһан туруута ангууд үндэр газарһаа саһа багатай бэлшээридэ буунхай. Гүрөөһэд сабшалан, таряалан шадар, ойн соорхой, хадын майлада гаража бэлшэнэ. Үдэртөө бурган шэдхэ соо хороно. Урда хүлнүүдээрээ саһа этэржэ хэбтээд, хибэдэһээ хибэжэ амардаг. Гуранай яһан эбэр үни хада унанхай. Январиин һүүлээр шуһан шэнэ эбэрынь ургажа эхилдэг юм.

Хандагайнууд уляаһатай шэдхэ соо, ехэнхи ушарта гол горхоной эхиндэ үбэлжэнэ. Хара турагг үбэлдөө бургааһанай үзүүр, уляаһанай жэжэ мүшэр эдинэ. Ута шасатай хадаа гүнзэгы саһанда тоотонгүй, дуратай газартаа хүрэжэ бэлшэнэ. Тэрэнэй хүрэз шэнги хабтагар эбэр үбэлэй дунда һарада — январь соо унадаг.

Бугануу эдеэ хоол баянтай газар бэдэржэ, түймэртэ дүрэһэн хохюуртай хүндынүүдтэ байрлана. Тэдэнэр айхабтар һэргэг, һонор һэн тула аюулай дүтэлхые холоһоо обёорхо гэжэ хадын оройдо гаражa, үдэртөө хэбтэдэг, амардаг. Бугын яһан эбэр мартын тэнгээр унажа эхилдэг юм.

Бодон гахайнууд һамарай унаһан борбоосгойнуудые бэдэржэ хушатай хадануудта сугларанхай. Хүйтэнэй үедэ гахайнууд олоороо хамтаржа. модоной мүшэр, хуурай хагда, набшаһаар нобшо хэжэ, бултадаа обоорон хононо. Ороонойнгоо үедэ хадаралдажа, тамираа алдаһан азаргa гахайнууд һүрэгһөө амяглан хоолложо, шадал тэнхээгээ саһана.

Таряалан, сабшалан дээгүүр бүдүүн хүзүүнэй мүрнүүд олоор дайралдана. Энэ арьяатан нэгэ һүниин туршада хэдэн километрэй зайда гүйжэ, агнаха шадалтай. Бүдүүн хүзүүн хүдөө ажахыда туһатай амитадай нэгэниинь болоно. Энэ мяхеша арьяатан нэгэ жэлэй туршада хэдэн зуугаад хулгана, зумбараануудые хюдадаг юм. Жэшээлхэдэ, үбэлдөө бүдүүн хүзүүн эшээндэ хэбтэһэн зумбараануудай нүхэ сүмэ малтажа ороод, досоонь байрлагшадые дуулыень барижа эдидэг. Садхалан ябаа һаа, хулгана, зумбараануудые барижа, нүхэн соо суглуулан ноосэлдэг. Нэгэ зумбараанай зундаа 16 килограмм шэлэмэл һайн шанартай ороо эдидэгынь үниинэй мэдээжэ ааб даа. Иигэжэ нэгэ бүдүүн хүзүүн хэдэн зуугаад килограмм ороо-һо жэлэй туршада аршална гэбэл, алдуу болохогүй.

Шара үнэгэн ой соогуур шандага, хүдүүнүүдые, сабшалан, таряанай поли дээгүүр хулгана, торхируунуудые агнана. Иигэжэ үнэгэн, урьхада орожо, хабхаанда хабшуулдажа ангуушанай үнэтэй олзо болошодог.

Январиин эсэстэ шонын ороон эхилдэг. Энэ үедэ арьяатад таба-зургаагаараа субан зайгуултана. Тэдэнэр үлэгшэнөө буляалдажа, улаа маахай болотороо наншалдана, бэе бэеэ бажууна.

Хүйтэн жабартай үдэрнүүдтэ хормэн модоной хүндэ гу, али элдэб нариихан жэжэ мүшэрнүүдээр хэһэн уурхай — хурил соогооехэнхи сагаа үнэргэнэ. Үглөөнэй жабарай буухалаар, хормэн хурилһаа гаража, арбагархан һабернуудаараа һагсагархан һүүлээ заһадаг, үнэ ноохоёо сэбэрлэдэг. Тиигээд модоной ороойһоо газарта һүрэн буужа, намартаа хадагалһан һамарай борбоосгой, модоной гэшуунэндэ үлгэжэ хатаһан һархяагуудаа бэдэрхээ ошодог юм. Хормэнэй арһан эгээл мүнөө үедэ һайн шанартай болсноной. Хеобэринь удхэн, ноохониинь ута.

Елэн харахан арһатай булган хоол бэдэржэ, нүхэннөө холуур бүхэли һүниндөө зайгуултана. Энэ габшагай шуран арьяатан шандага, хормэ, хулгана болон саһан доро шэбээлһэн хура, һойрнуудые шадамараар барижа эдидэг. Хабаргыншье дайралдаа һаа, шэлэ хүзүүн дээрэнь һүрэн буугаад, гүрээень таһа хазажа унагаадаг. Һалхи шуурганай буухада, булган хэдэн удэрэй туршада нүхэннөө гарангүй, урид нөөсэлһэн хулгана болон элдэб бишыхан шубуухайнудаар хооллодог байна. Эшээндэ ороодог амитад: баабгай, доргон, тарбаган, заряа, зумбараа болон жэрхинүүд нүхэн соогоо хуурай набшаһа намаа бамбайтар суглуулжа дэбдеэд, үбэлые унтажа үнэргэнэ.

Хээрэ амидардаг зэрлиг ангууд, шубуудта үбэл эгээл бэрхэтэй хаһань гээшэ. Шубууд энэ үедэ дааража, хоолоор дуталдажа ядардаг. Хухэ буха, шиисгалдай, шаазгай, турлаагууд айлай газаагуур үбдэл-сүбдэл түүжэ амидардаг. Тиихэдэ һойр, хура, хүдүүнүүд хуһанай буурсаг суглуулжа хооллодог. Һүниндөө тэдэнэр гүнээгы саһан доро хоро-жо хонодог. Юуб гэхэдэ, тэндэнь нэхы хүнжэл доро ороһондол адги һалхигүй, бүтүү, дулаан байдаг ха юм.

Шононууд агнуурийн ажахыда горитойхон хохидол ушаруулна. Үбэлдөө эдэ арьяатад шандага, гүрөөһэ олоор барижа, эдинэ. Бугануудые боорлон намнажа, хабсагайһаа халяана Хандагай нуудые елүүр мульһэн дээгүүр хальтируулжа унагаана. Эгээл мүнөө шонын ябадаг газарта хоро хаяжа, хабхаан табижа, эдэ «хүхэ дээрмэшэдые» усадхаха зохид хаһа хүрэжэ ерэнхэй.

М. ГЫЛЫКОВ,
биолог-охотовед.

СПОРТ · спорт · СПОРТ · спорт · СПОРТ

СУУТА БАРИЛДААШАДАЙ КУБОГТА ХҮРТЭБЭ

Дүрэ буляалдалгын барилдаагаар Советскэ Союзай, Европын ба дэлхэйн оло дахин чемпионууд, эхир хүбүүд Анатолий болон Сергей Белоглазовууд һүүлэй ербан жэл соо дэлхэй дээрэ үргэнөөр алдаршахай. Москвагай XXII Олимпиин нааданууда, «Хани барисаан-84» гэжэ улесхоорондын мүрысөөндэ илалта туйлаһан немтартай.

Тэдэнэр барилдаанай хибэс дээрэ гарахадаа, нүгөөдынгөө юушье хэхээ ойлгожо ядаһаар байтар сахилгаан түргөөр добтолжо, илалта туйладаг байһаараа алдершахай юм.

1977 ондо Буряадай АССР-эй 25 жэлэй ойн нэрэмжэтэ стадион дээрэ РСФСР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөндэ тэдэнэй амжалтатайгаар хаба аадажа, илалта туйлаһыень манай республикын спортдо дуратайшуул мүнөөнье болотор һанажа ябадаг. Эдэнэй хэлэһэнэй ёһоор, илалта түгэс намтарга эхир хүбүүд маттал Буряад ороной барилдаанай хибэс дээрэ эхилһэн айна.

Табан жэлэй урда тээ, Байэл-Амарай түмэр замай Буяадай участогта хүрөөд бусака ябахадаа, аха дүүнэр Белоглазовууд Улаан-Удэдэ тоотоко, эдир динамынхидта хрустальна кубок бэлэглээ һэн. Ушарынь юуб гэхэдэ, тэдэнэр «Динамо» бүлгэмэй нэрэ хүндые хамгаалдаг юм.

Тиин «Динамо» бүлгэмэй Буряадай республиканска советдэй үүсхэлээр суута барилдаашадай кубогта хүртэхын түлөө заншалта хоёрдохи мүрысөөн һаяхан үнгэрэгдэбэ. Хэрбээ нёдондо жэл энэ мүрысөөн бага наһанай эдиршүүлэй дундаа онсо шалгарһан байна — 7,1 секунда.

Улаан-Удын 17-дохи һургуулиин һурагша Олег Рагулин 1000 метрэй зайе 2 минута 47 секунда соо гаталжа, түрүү һуури эзэлбэ.

Б. ВАСИЛЬЕВ.

да үнгэргэдэһэн байгаа һаа, хэрин мүнөө бага болон аха наһанай бүлэгүүдээр эмхидхэгдээ. Шэтын болон Эрхүүгэй областьнуудай, Буряадай АССР-эй «Динамо» бүлгэмэй шефтээ абаһан һургуулинуудай 200 гаран эдир барилдаашад энэ жэлэй мүрысөөндэ хабаадаһан байна.

Эдир барилдаашадай һайнаар амерхынь, республикын нинслэл хототой танилсахын, эрдэм мэдэсэлэ, арга дүрэлэ дээшэлүүлхын тула эмхидхэгшэд бүхы юумэ хэһэн байгаа. Мүрысөөнэй зэбһарлалын үедэ спортсменүүдтэ зорюулагдажа экскурсиинүүд үнгэргэдөө, суута барилдаашад тухай тренернүүд үхибүүдтэ хөөрэжэ үгөө.

Тус бүлгэмэй бэлигтэй бэрхэ барилдаашад — спортын мастернууд Доржи Халтанов, Андрей Матюнов, Владимир Шестаков болон бусадай хибэс дээрэ гараже, эдэб янзын, гоё һайхан арга дүрэлэ харуулхадань, хүбүүд һонирхон хараже, хэлэлэ нэгэтэ иимэ барилдаашадшье болохо гэбэзабди гэжэ бодомжолһон бэйха юм. Хэн мэдэхэб? Гадна хүбүүд али бүхы арга дүрэнүүдые шудалха талаар шухала заабари зүбшэлнүүдые абаба.

Аха наһанай хүбүүд гоё һайхан арга дүрэтэй, бар хүсэтэй байһанаа харуулба. «Динамо» бүлгэмэй инструктор СССР-эй спортын мастер Владимир Вострецовэй һурган һоридог Улаан-Удын 48-дахи һургуулиин һурагша Виктор Писарев бүхы уулаалгануудтаа илалта туйлажа, сугларагшадай зүгһөө альга ташалгаар уугтаада.

7-дохи ДЮСШ-гай һурагша Олег Жепов болон зонын мүрысөөнэй шанда хүртэһэн Зоригто Лужанов (Хяагта) гэгшэдэй уулзалга айхабтар шанга тэмсэлдэ үнгэрбэ. Түрүүшээр Олег здэбхитэйгээр добтолжо, табан балл абаадхиба. Зоригто мүхөөгөө үгтэнэгүй. Уулзалгын хоёрдохи хахадта тэрэ хүсэжэрхёо. Гэбэшье энэзгэзрээ һанаагаа амарже, алдуу гаргаба. Мүрысөөнэй түгэсхэлдэ З. Лужанов эршэмтэйгээр добтолбошье, хүсэжэ шаденгүй, 6:7 тоотойгоор шүүгдэнэн байна. Иигэжэ 3-дахи интернат һургуулиин һурагша О. Жепов чемпион болобо.

Бага наһанай эдиршүүлэй дунда үнгэргэдэһэн мүрысөөн мүн лэ һонирхолтойгоор үнгэрөө. Элдэб районуудай үхибүүд түрүүшыхээ суглараһан дэрэнээ эрхэ сэдьхэлээ өхэзэр хүдэлбэ. Гэбэшье тэдэнэр бэеэ гартаа [illegible] хаба шадалаа, арга дүрэлэ гаргажа шадаха байһанаа харуулаа. Захааминайхид (тренерынь Д. Улзытуев), загарайнхид (тренерынь В. Калинкин) илангаада һайнаар барилдаба.

Бага наһанай эдиршүүлэй дундаһаа Загарайн дунда һургуулиин һурагша Игорь Люменцев эрхим бэрхэ барилдаашан гэжэ тоологдоо. Аха наһанай бүлэгтэ Виктор Писарев шалгарба. Аршаһанай дунда һургуулиин Булат Баядаев илалта туйлаха ехэ хүсэл эрмэлэлтэй байһанайнгаа түлөө түсхай шанда хүртөө.

Тренернүүдэй дундаһаа Алтайн дунда һургуулиин физикын багша С. О. Цыренов [illegible] шалгарба. Тэрэнэй һурган һоридог хүбүүд аха наһанай булэгтэ илангаада һайнаар Сарилдаһан байха юм. Загарайн дунда һургуулиин физкультурын багша В. Н. Калинкинай эгээл олон һурагшад илалта туйлаа. Тиигэжэ тэрээндэ дурасхаалта вымпел болон диплом барюулагдаба.

Шанга тэмсэлдэ эдир динамынхид — хибэсэй эзэд (тренерынь В. С. Ивахинов) командаараа илажа, суута барилдаашадай хрустальна кубогта хүртөө.

Хубиин тоосоогоор Алдар Дымпилов, Саян Будаев, Булат Цыренов (булгадаа Захааминһаа), Загарайнһаа Игорь Тюменцев, Егор Тугаринов, Хяагтаһаа Олег Аранжапов, Саян Дылыков, Агаһаа Баяр Цыренджиев, Баяр Цыгуев, Ринчин Дамбаев, Зэдэнээ Иван Шембаев, «Динамоһаа» Леонид Ширабжалсанов, Лазарь Балдаев, Андрей Юсудуров, Бэлигтэ Хамагаев, 7-дохи ДЮСШ-һаа Олег Жепов, Баясхэл Халбазыков, Загарайнһаа Андрей Борисов ойлгоо ойлгоо шэгнүүрнүүдтэ илажа гараһан байха юм.

— Энэ мүрысөөндэ хабаадахдаа, хүбүүдэй ехэ һургууль абаба. Барилдаанай дүрэмэй хүбилгаадаһантай дешерамдуулан, РСФСР-эй гавьяата тренер Нима Сосорович Ивахинов һонирхолтой юумэ хөөрэжэ үгөө. Энэ олоһон бүхы юумэ ажалдаа хэрэглэхые ороолдохобди,— гэжэ Агын автономито округой түлөөлэгшэ В. Э. Эрдынеев хөөрэбэ.

Гэбэшье энэ мүрысөөн бидэнэй, тренернүүдэй, ажал хэрэгтэ ушэржа байһан дутуу дунданууды элирүүлээ. Бидэ барилдааша хубүүн бүхэнтэй һайнаар хүдэлнэгүйбди. Эдэ бүгэдэ тэдэнэй ургалтада хүргэлтэгүйгөөр нүдөөлнэ. Һурагшадайнгаа мэргэжэл шадабариие дээшэлүүлхын тула саашадаа бүри һайнаар хүдэлхэ ёһотойбди.

В. СЫДЕЕВ.

ОЛИМПИЙСКЭ ХАЛААНАЙ ДҮНГҮҮД

Олимпийскэ халаанай хүүгэдэй спортын тусхай һургуулиин түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн Зүүн Сибириин технологическа институдай хүнгэн атлетикын манеж соо болобо.

Улаан-Удын, Тарбагатайн, Бэшүүрэй, Кабанскын, Нижнеангарскын, Прибайкалиин хүүгэдэй спортын һургуулинуудай хүнгэн атледүүд мүрысөөндэ хабаадаһан байгаа. Зарим зүйлнүүдээр үндэр үрэ дүнгүүд түйлагдаа.

Авиационно заводой һууриндахи 7-дохи дунда һургуулиин һурагша Натеша Чебаевская 60 метрэй зайда 7,7 секунда саг харуулжа, илалта туйлаба. Прибайкалиин хүүгэдэй спортын һургуулиин һурагша Виктор Фомичев эдир хубүүдэй дундаһаа онсо шалгарһан байна — 7,1 секунда.

Улаан-Удын 17-дохи һургуулиин һурагша Олег Рагулин 1000 метрэй зайе 2 минута 47 секунда соо гаталжа, түрүү һуури эзэлбэ.

Б. ВАСИЛЬЕВ.

«Елүүр дээрэ эдир хоккеистнүүд».

В. ПЛУТТЫН фотоэтюд.

ТОБШОХОНООР...

САНА. ВАСХНИЛ-ай академик, Социалис Ажалай хоёр дахин Герой Т. С. Мельцевай шангуудта хүртэхын түлөө эдиршүүлэй дунда санын урилдаагаар бухэроссин заншалта мүрысөөн Курганска областиин Шадринск хотодо болобо.

Баргажанай-Адагай хүүгэдэй спортын һургуулиин һурагша Алексей Дробышев энэ мүрысөөндэ хабаадахадаа, 3 болон 5 километрэй зайнуудта түрүү һуури эзэлһэн байна.

ВОЛЕЙБОЛ. Шэнэ жэлэй шанда хүртэхын түлөө Буряадай АССР-эй Гүрэнэй спортын комитедэй тогтоохон волейболоор нэгэ удэрэй мүрысөөн Улаан-Удын түмэр замай техникумэй спортзал соо үнгэргэдэбэ. Эхэнэрнүүдэй дүрбэн, эрэшүүлэй арбан команда хөбөадаа.

Буряадай багшанарай институдай студентнэр эхэнэрнүүдэй болон эрэшүүлэй командануудсоохоо илалта туйлаба.

Багшанарай институдай басагад «Труд» бүлгэмэй командые 3:0 тоотойгоор илаа. Тус институдэй хүүгүд «Динамые» командагай наадахадаа, түрүүшын партида шүүһэн гад, хөрдохи партидэ шүүгдэшэбэ. Гурбадахи партида динамынхид 13:7 тоотойгоор шүүжэ ябатараа, саашадаа здэбхиеэ алдажа, 15:17 тоотойгоор булигдашаһан байна юм.

* * *

Волейболоор «Буревестник» бүлгэмэй Буряадай областной советдэй түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн багшанарай институдай спортзал соо болобо. Эхэнэрнүүдэй табан, эрэшүүлэй дүрбэн команда хабаадаа.

Эхэнэрнүүдэй дундаһаа багшанарай институдай студент басагад технологическа институдай командые шүүжэ, областной советдэй чемпионууд болоо. Багшанарай институдай хөёрдохи команда гурбадахи шанда хүртэбэ.

Эрэшүүлэй дунда болоһон мүрысөөн мүн лэ иимээр дүүрэ. Орёо шанга тэмсэлдэ БГПИ-гэй студентнэр технологуудые 3:2 тоотойгоор илаа.

Б. МИРОМАНОВ.

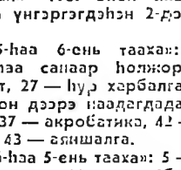

«СПОРТЛОТОНУУДАЙ» ТИРАЖ

«45-һаа 6-ень тааха» ба «36-һаа 5-ень тааха» «Спортлотонуудай» 1987 оной январиин 11-дэ үнгэргэдэһэн 2-дохи тираж.

«45-һаа 6-ень тааха»: 13 — хадаһаа саһаар һолжороһэн спорт, 27 — һуур харбалга, 34 — нсгоон дээрэ наадагдадаг хоккей, 37 — акробатика, 42 — теннис, 43 — аяншалга.

«36-һаа 5-ень тааха»: 5 — бүхэ барилдаан, 11 — волейбол, 13 — хадаһаа саһаар һолжороһэн спорт, 14 — академическэ һэлюурдэлгэ, 29 — мэргэн буудалга.

(ТАСС).

ТҮГЭСХЭХЫ ШАТЫН ТҮСЭБҮҮД ХАРАГДАА

Агуу Октябриин 70 жэлэй ойдо зорюулагдаһан арадай уран бэлигэй бүхэсоюзна фестиваль үнгэргэхэ талаар манай республикын Эмхидхэлэй комитедэй ээлжээтэ заседани боложо үнгэрбэ. Энэ заседаниие Эмхидхэлэй комитедэй түрүүлэгшэ, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Советдэй түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо С. Н. Булдаев хүтэлбэрилөө.

Бүхэсоюзна фестивалиин түрүүшын шатын дүнгүүд ба саашадаа бэелүүлэгдэхэ зорилгонууд тухай республикын соёлой министр Д. Т. Цыремпилов мэдээсэл хэбэ. Агуухэ Октябриин хүндэлэлдэ зорюулагдаһан фестиваль нёдондо жэлэй хабар олон мянган хүнүүдэй хабаадалгатайгаар баяр ёһололой оршон байдалда нээгдэһэн байна. Тиигэжэ үнгэрһэн жэлэй туршада олон тоото хэмжээ ябуулганууд үнгэргэгдөө. Тэдэнэй тоодо предприяти, колхоз болон совхозуудай экономикын ба соёлой үдэрнүүд, элдэб янзын конкурснууд, ажалшадай һайндэрнүүд, «Студентнэрэй хабар-86» гэһэн фестиваль, тоосоото концертнуудд, арадай театрнуудай харалгануд гэхэ мэтэ ороно. Илангаяа дээдэ ба тусхай дунда һургуулинуудай,, техническэ мэргэжэл олгодог училищинуудай уран бэлигтэнэй зэргэнүүд олошороо. Һайн дуранай уран зураһшадай бүтээлнүүдэй выставкэ үнгэргэгдэжэ, олониитын анхарал ехэ татаһан, һонирхол үүсхэһэн байна.

Фольклорно шэнэ коллективүүд бии болоо. Жэшээлхэдэ, Эрхирэгэй хоор, Новосретенскын фольклорно бүлэг, Эдэбин районой Булагай фермын дуушадай коллектив гэхэ мэтые онсолон тэмдэглэлтэй. Агитбригадануудаа ажалшадай урда, үйлэдбэриин участогуудаа дээрэ нилээд олон концерт наада харуулжа, бүгэдын һайшаал магтаалда хүртэһэн байха юм. Дуунай-вокальна ансамбльнууд, дискотекэнүүд олошоржо, залуушуулай дунда зарим тэды хүдэлмэри ябуулна.

Гэбэшье арадай уран бэлигэй али бүхы талануудыг жэгдэ һайнаар хүгжөөгдэнэ гэхын аргагүй. Дуу, хатараар ехэнхидээ дашуураад, бусад түхэл маягуудта горитой анхарал хандуулагданагүй. Илангаяа буряад үндэһэн коллективүүд үшөөл үсөөн байнан зандаа, ород болон буряад инструментнүүдэй, духовой оркестрнүүд хангалтагүй байдалтай. Һуралсалай зургаануудаа бии байгаа арга боломжонуудаа гүйсэд зэргэлэжэ шаданагүй, уран бэлиг хүгжөөхэ материальна баазань һула, мэргэжэлтэй хүтэлбэрилэгшэд дуталдана. Онсо анхарал хандуулха асуудал гэхэдэ, уран һайханай коллективүүдэй репертуар болоно. Октябриин революцида, парти болон арадтаа, Ленин багшада зорюулһан мүнөөнэй, шэнэ зохёолнууд үшөөл үсөөн байна гэжэ тэмдэглэлтэй. Ушар иимэһээ репертуарна политикые тон зүбөөр ябуулха, хүтэлбэрилхэ гээшэ мүнөө ехэ шухала удха шанартай.

Мүнөө эгээл харюусалгатай, түгэсхэхы хаһа эхилбэ гээшэ. Олон тоото түгэсхэлэй хэмжээ ябуулганууд үнгэргэдэхэ болоно. Тэрэнэй тоодо районо-ноо сугларганууд, «Студентнэрэй хабар-87» гэһэн фестиваль, арадай коллективүүдэй харалга, бальна хатарай конкурс, һайн дуранай кинофильмнүүдэй харалга гэхэ мэтэ үнгэргэдэхэ жэшээтэй. Эгээл һуулшынхинь гэхэдэ, Агуу Октябриин 70 жэлэй ойн баярай хэмжээ ябуулганууд болоно. Энээнһээ уламжалан, Эмхидхэлэй комитедэй, тэрэнэй секциинүүдэй болон методическа соведүүдэй хүдэлмэрийе эдэбхижүүлхэ, хүдөө нютагуудай коллективүүдтэ туһаламжа үзүүлхэ гээшэ тон шухала болоно гэжэ тэмдэглэгдээ.

Тус асуудалые зүбшэн хэлсэлгэдэ Уран зураашадай холбооной түрүүлэгшэ Д-Н. Д. Дугаров, РСФСР-эй арадай артист П. Т. Абашеев, Техническэ һуралсалай управлениин начальниг орлогшо В. В. Прокопьев, профсоюзуудай соведэй секретарь Л. Л. Болдонов болон бусад хабаадаа.

Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо С. Н. Булдаев дэлгэрэнгы үгэ хэлэжэ, уран һайханай коллективүүдэй урдахи гол шухала зорилгонууд, Октябриин революциин 70 жэлэй ойе нэрэтэй түрэтэйгөө үгтаха хэмжээ ябуулганууд дээрэ онсолон тогтоһон байна.

Заседани дээрэ Эмхидхэлэй комитедэй 1987 оной үдэлмэриин түсэб баталагдаа.

П. ЛОПОЕВ.

ГАЙ-ГАЙ экран

АЮУЛЬАА ҺЭРГЫЛХЭ

Харгы замай гэхтын ушаралда үхибүүн ороо гэжэ дуулахадо, дан лэ хүндэ байдаг. Эндэ түрэлхидэйнь гашуудал хэмгүй ехэ гээшэ ааб даа. Тоэд бидэ, ехэшүүл үхибүүдэз химгадажа, тэдэнэйнгээ хайшан гэжэ наададагые анхаралтайгаар хаража, харгы замай юрын дүримдэ һургажа шадана гээшэ гүбди?

Харгы замай дүрим багахааршье эбдээ һаа, гэнэ усалда үхибүүн дайрагдажа болохо гэжэ огто мартаха ёһогүйбди. Болгоомжогүйгөөр харгы дээгүүр ябабал, үхибүүд машинада сохюулжа, һамшажа, бэеэ гэмэлтэжэ, элдэб үбшэндэ дайрагдажа магад. Тиимэһээ охэшүүл үхибүүдтээ хайшан гээд үйлсөөр, харгы дээгүүр ябахаб, машинын харгы хаана хүндэлэн гарахаб гэхэ мэтэ олон дүримүүдые саг болзортонь заажа үгэхэ ёһотой. Эдэ мэтын юрын дүрим сахидагүй үхибүүд олонхидоо аюулда орохо байна ха юм. Нэгэ хэдэн жэшээ дурдая. Алеша хүбүүн парк соо шаргаар наадаад, гэртээ гансааран бусажа ябаба. Үргэн харгы хүндэлэн гаража ябатараа, тэрэ нэгэ автомашиные хүлеэн гаргаад, нүгөө захаһаа ерэжэ ябсһан машинын прицепэй мөөртэ дайрагдажа, наһа дүүрээ. Тэдэнэй гэртэхин үхибүүгээ харуулһагүй, гансаарыень орхиһон байгаа бшуу.

Мүнөө һүргуулиин һурагшадай үбэлэй амаралтын удэрнүүд дүүрэбэ. Тиигэбэшье, газаа наадаһаар. Түрэлхид, үхибүүдээ харгы замай журам болон дүримдэ һургагты. Ушөө үнгэрһэн декабрь һарын эхин багаар Доодо-Саянтын һургуулиин 4-дэхи классай һурагшатай иимэ ушар тохёолдоо һэн. Тэрэ хадаһаа һолжорходоо, автомашинын харгы дээрэ гаража, тракторай прицептэ сохюулаад, мүнөө больницада хэбтэнэ.

Декабриин 1-дэ Улаан-Удэ хотын 40-дэхи һургуулиин 5-дахи классай һурагша машина доро ороо. Тэрэ ойлгомторгүйгөөр харгы хүндэлэн гүймэ ябаһаар машинада дайрагдаад, хүндөөр шархатаа.

Үхибүүдтэ анхаралтайгаар, болгоомжотойгоор харгы гарахыень саг үргэлжэ һануулжа байха шухала. Гэнтын ушарай болохогүйн тула хүн яараха, тэбдэхэ ёһогүй, машинануудай гарахые хүлеэхэ хэрэгтэй.

Үхибүүдэй харгы дээрэ наадажа ябахые харабал, хорихо хэрэгтэй.

Үхибүүдтэй ушаадаг гэнэ усалнуудые һэргылжэ шадаха ёһотойбди.

Т. ГУЛГЕНОВА.
милицийн лейтенант.

БЭЛЭДХЭЛ ЭХИЛБЭ

Байгша ондо хүдөөгэй зуной спортивна 2-дохи наадануудые үнгэргэхэ асуудалда зорюулагдаһан эмхидхэлэй комитедэй суглаан Загарай тосхондо болобо. Республикымнай хүдөөгэй районуудай предприяти болон эмхи зургааануудай хүтэлбэрилэгшэд, спортивна бүлгэмүүдэй түлөөлэгшэд энэ суглаанда хабаадаа.

Буряадай физкультура болон спортын талаар Гүрэнэй комитедэй түрүүлэгшэ Г. Н. Манжуевай хүтэлбэри доро үнгэргэгдэһэн энэ суглаан дээрэ хүдөөгэй зуной спортивна наадануудые эмхидхэхэ комитедэй хүдэлмэрийе партийн Загарайн райкомой нэгэдэхи секретарь В. Р. Булдаев эрхилхэ болобо. Энэ наадан байгша оной июнь һарын эхээр Загарай тосхондо, мүн районой түбтэ дүтэ оршодог нютагуудта үнгэргэхэ шиидхэбэри абтаа. Суглаанда хабаадагшад зуной спортивна наадануудые үнгэргэхэ түсэб табижа, харюусалгата хүнүүдые тодоруулба.

В. ГАРМАЕВ,

БЭЛЭДХЭЛ ЭХИЛБЭ

Байгша ондо хүдөөгэй зуной спортивна 2-дохи наадануудые үнгэргэхэ асуудалда зорюулагдаһан эмхидхэлэй комитедэй суглаан Загарай тосхондо болобо. Республикымнай хүдөөгэй районуудай предприяти болон эмхи зургааануудай хүтэлбэрилэгшэд, спортивна бүлгэмүүдэй түлөөлэгшэд энэ суглаанда хабаадаа.

Буряадай физкультура болон спортын талаар Гүрэнэй комитедэй түрүүлэгшэ Г. Н. Манжуевай хүтэлбэри доро үнгэргэгдэһэн энэ суглаан дээрэ хүдөөгэй зуной спортивна наадануудые эмхидхэхэ комитедэй хүдэлмэрийе партийн Загарайн райкомой нэгэдэхи секретарь В. Р. Булдаев эрхилхэ болобо. Энэ наадан байгша оной июнь һарын эхээр Загарай тосхондо, мүн районой түбтэ дүтэ оршодог нютагуудта үнгэргэхэ шиидхэбэри абтаа. Суглаанда хабаадагшад зуной спортивна наадануудые үнгэргэхэ түсэб табижа, харюусалгата хүнүүдые тодоруулба.

В. ГАРМАЕВ,

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. «Барилгын индустриин база хүгжөөхэ» — түрүү бэшэг. КПСС-эй XXVII съездэй шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө — материалнуудай суглуулбари. Малай үбэлжэлгэ — хэрюусалгатай аха. «Хамтадаа — шадалтайгаар» — авторынь Г. Ивонов. Шэнэдхэн хубилгалгын харгы замууд.

Хоёрдохи хуудаһанда. Хүдөө нютагай хүгжэлтын социальна замууд «Өөһэдынгөө хүсөөр гэр бариха» — Д. Бадмаевай статья. Агропромышленна комплекс: хурдадхалгын нөөсэнүүд. «Гэр бүлын подрядай ашаг үрэ» — С. Убеевэй статья. Гүрэнэй тушаан абалга: шанар тухай эрилтэ. Газетэдэ ерэһэн бэшэгүүдһээ.

Гүрбадахи хуудаһанда. Социалис ороонуудта. ТАСС-эй корреспондентнүүдэй хилын саа-һанаа эльгээһэн материалнуудай суглуулбари.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. «Эрдэм ухаан — үйлэдбэридэ» — материалнуудай суглуулбари. Спортын һониной дээжэһээ — материалнуудай суглуулбари. Газетын мэдээсэлэй таһаг.

Сэнхир экран

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.00 — Үглөөнэй зарядка. 8.10 — Мультфильм. 8.20 — Залуушуул дуулана, хатарна. 8.30 — Время. 9.15 — «Дохёогоо үгыт, горнистнар». 9.45 — «Штрихи к портрету В. И. Ленина» — уран һайханай фильм. 1-дэхи фильм. «Поименное голосование». 11.15 — Камерна «Концертино» ансамбль наадаха. 11.35 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ». 17.00 — Шэнэ һонин. 17.15 — «Всегда с хлебом» — баримтата фильм. 17.45 — Түбэй телевидениин болон Бүхэсоюзна радиогой хүүгэдэй Ехэ оркестр наадаха. 18.15 — «Гамаль Абдель Насер» — баримтата фильм. 18.55 — СССР-эй техническэ мэргэжэлэй һургуулинуудай уран һайханай коллективүүдэй концерт. 19.30 — «Хүн ба хуули». 20.00 — Шэнэ һонин. **Улаан-Удэ.** 20.10 — Байгал. **Москва.** 20.40 — «Штрихи к портрету В. И. Ленина» — уран һайханай фильм. 2-дохи фильм. «Полтора часа в кабинете Ленина». 22.00 — Время. 22.35 — «Луньков болон тэрэнэй геройнууд». 23.55 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.15 — Үглөөнэй гимнастика. 9.30 — Дамжуулгануудай программа. 9.35, 10.35 — Байгаали шэнжэлгэ. 2-дохи класс. 9.55 — «Малыш» — баримтата фильм. 10.05, 15.20 — Немец хэлэн. 10.55 — «Дороги энергии» — баримтата фильм. 11.05 — СПТУ-гай һурагшадта. Гэр бүлын ажабайдалай ёһо заншал. 11.35, 12.35 — Юрэнхы биологи. 9-дэхи класс. 12.05 — «Эрдэм ухаан ба ажабайдал». 13.05 — «Карнавальная ночь» — кино комеди. 14.20 — Информатикын болон тоолон тодорхойлхо техникын үндэнэ һуури. 14.50 — А. М. Горький. «Детство». 15.50 — Шэнэ һонин. 15.55 — Шинии ленинскэ библиотекэ. **Улаан-Удэ.** 19.20 — Соносхолнууд. 19.30 — «Хэр байнабши, студент?» ВСГИК-эй соёл гэгээрэлэй хүдэлмэриин отделениин студентнэр болон институдай кафедрые даагша Г. Г. Чистяков дамжуулгада хабаадаха. **Москва.** 20.10 — Мультфильм. 20.30 — «Аласдурна хизаар. **Улаан-Удэ.** 20.40 — Түймэр сараха темдэг хөөрэлдөөн. **Москва.** 21.00 — «Амгалан нойрсогты, багашуул!». 21.20 — Баскетбол. Р. Корачай кубок. Эрэшүүл. «Спартак» (Ленинград) — «Лиможа» (Франци). Кубогуудта хүртэгшэдэй кубок. ЦСКА — «Острава» (ЧССР). 22.00 — Время. 22.35 — «Точка возврата» — уран һайханай фильм. 1-дэхи серия.

Сагай уларил

Мүнөөдэр бүрхэжэ сэлмэжэ байха, зарим тээ багахан саһан орохо, һулаханаар бордоһолхо. Хойто нютагуудта 24—29, Уоян—Муя участогта 33—38, Байгал шадар, урда зүгэй болон түбэй нютагуудта 12—17, бусадтань 19—24 градус хүйтэн болохо.

Улаан-Удэдэ саһан орохогүй. Баруун-хойнсһоо секундын 8—14 метр хүсэтэйгөөр һалхилха. 14—16 градус хүйтэн болохо.

Үглөөдэр зарим нютагуудта багахан саһан орохо.

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД: индекс 670000

УЛАН-УДЭ, ул. КАЛАНДАРИШВИЛИ, 23, редактор — 2-50-96, приемная — 2-54-54, зам. редакт